

Årsredovisning 2014



Institutet för
språk och folkminnen

Generaldirektörens förord.....	2
Resultatredovisning.....	3
Inledning.....	3
Verksamhetsområden.....	9
Insamling, dokumentation och bevarande	10
Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning	14
Kunskapspridning	20
Redovisning av kompetensförsörjningen	25
Åtgärder för nationella minoriteter Redovisning av anslag 7:1 anslagsposter 6 och 16	27
Finansiell redovisning.....	33
Resultaträkning	33
Balansräkning.....	34
Anslagsredovisning.....	36
Sammanställning över väsentliga uppgifter	37
Noter	40
Underskrift.....	48

Generaldirektörens förord

Under 2014 har mycket arbete i myndigheten ägnats åt att successivt anpassa verksamhet och organisation till nya förutsättningar. I oktober 2013 beslutade myndigheten om en förändrad organisation och verksamhetsinriktning, med målet att långsiktigt åtgärda ett strukturellt budgetunderskott, åstadkomma en effektiv och ändamålsenlig verksamhet och struktur, frigöra medel för strategiska satsningar samt fortsatt utveckla en god arbetsmiljö i myndigheten. I den nya organisation som träder i kraft den 1 januari 2015 koncentreras institutets verksamhet till tre orter – Uppsala, Stockholm och Göteborg – och avdelningarna i Lund (DAL) och Umeå (DAUM) läggs ned.

Verksamheten vid de nedlagda avdelningarna omlokaliseras till Göteborg respektive Uppsala. I december 2014 togs det formella beslutet att placera huvuddelen av samlingarna från DAL vid Arkivcentrum Syd i Lund och från DAUM i Umeå stadsarkivs lokaler i Umestans företagspark. Under förändringsarbetets gång har nya samarbetsformer och kontaktytor mot fler regionala och lokala aktörer utvecklats.

Hand i hand med det strukturella förändringsarbetet har arbetet med att utveckla grunduppdraget fortsatt. Institutet har ett brett uppdrag som utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt handlar om språkvård, språkpolitik, namn, dialekter, folkminnen och andra immateriella kulturarv. Att följa tillämpningen av språklagen har varit en prioriterad uppgift även under 2014, liksom det löpande arbetet med att digitalisera institutets samlingar.

Forskning och forskningsrelaterad verksamhet är grundläggande för institutets möjligheter att utföra sitt grunduppdrag. Arbetet med att förbättra förutsättningarna för forskningen inom institutet har varit en viktig beståndsdel i förändringsarbetet. Under året har nya forskningsprojekt initierats, åtta vetenskapliga böcker har getts ut och pågående projekt har presenterats på konferenser och seminarier.

Den anslagsförstärkning som institutet fick 2014 till språkvårdande insatser har inneburit att vi kunnat förstärka språkvården för minoritetsspråken och initiera insatser för att höja den vetenskapliga nivån inom området. Anslagsförstärkningen innebar även att förändringsarbetet kunde genomföras i en något lugnare takt. Från och med 2015 kommer institutet att ha en budget i balans.

Institutet arbetar konsekvent med att utveckla verksamheten och förbättra beredskapen inför nya utmaningar och vi ser med tillförsikt på framtiden.

Ingrid Johansson Lind
Generaldirektör

Resultatredovisning

Inledning

Institutet för språk och folkminnen har till uppgift att bedriva språkvård och på vetenskaplig grund öka, levandegöra och sprida kunskaper om språk, dialekter, folkminnen, namn och immateriella kulturarv i Sverige. Institutet ska bedriva forskning inom sitt verksamhetsområde och verka för ökad kunskap i samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor. I sin verksamhet ska institutet integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv samt ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

Institutet fördelar statsbidrag som har till syfte att ge enskilda personer bättre förutsättningar att tillägna sig, utveckla och använda sitt nationella minoritetsspråk genom att stärka deras förmåga att förstå, tala, läsa eller skriva på minoritetsspråket.

I resultatredovisningen redovisar institutet årets verksamhet och lämnar verbala prestationsbeskrivningar främst under de tre verksamhetsområdena Insamling, dokumentation och bevarande, Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning samt Kunskapspridning. Institutet har utvecklat möjligheten att följa upp kostnader per projekt och för att ytterligare tydliggöra hur olika prestationer kan se ut har myndigheten i år valt att också exemplifiera med enskilda prestationer under respektive verksamhetsområde.

Institutet möter regleringsbrevets krav på att definiera och redovisa de kvalitativa aspekterna av verksamhetens resultat genom att formulera övergripande kvalitativa mål och kriterier för varje verksamhetsområde och bedöma resultatet i förhållande till dessa mål. Under året har ett utvecklingsprojekt om kvalitet och resultat inom myndigheten pågått. Härefter har ingåtts att föreslå lämpliga processer och mätmetoder samt sträva efter att arbetet med kvalitet och resultat ska bli enhetligt inom myndigheten. Mål- och uppföljningsdokument med både en kvalitetsmodell och en resultatmodell har prövats inom verksamheten. Projektet kommer att fortsätta under 2015.

Institutet strävar efter ständig effektivisering och förbättring av administration och förvaltning. I år har bland annat utlokalisering av IT-driften genomförts och myndigheten har lanserat en helt ny webbplats. En ny rekryteringsprocess har arbetats fram, en lathund för representationsregler har tagits fram, ramavtal för kort- och resekontotjänster har avropats och nya diarierutiner har införts. En plan för

arkivvård och slutförtecknande har upprättats och tillämpningsbeslut för gallring av handlingar har tagits fram. Arbetet med inventering och flytt av arkivmaterial har pågått under hela året.

Verksamhetsutveckling – ny inriktning

Den översyn av verksamhet, organisation och ekonomi som genomfördes under 2013 resulterade bland annat i ett beslut om förändrad organisation och verksamhetsinriktning för institutet.

Syftet med översynen var att åtgärda ett strukturellt budgetunderskott och med utgångspunkt i myndighetens uppdrag åstadkomma en mer ändamålsenlig, flexibel och kostnadseffektiv verksamhet och organisation.

Under 2014 har arbetet med att utveckla verksamheten och anpassa organisationen till nya förutsättningar pågått. Bland annat har flera utvecklingsprojekt där institutets medarbetare är engagerade initierats. De större utvecklingsprojekt som bedrivits har rört:

- Barn- och ungdomsverksamhet vid ISOF
- Institutets uppdrag, ansvar och roller
- Forskningsverksamheten
- Satsning på språkvårdande insatser
- Kvalitet och resultat
- Omorganisering och förberedelser av flytt av samlingarna i Lund och Umeå
- Regionala perspektiv
- Unescos konvention om trygghet av det immateriella kulturarvet. Förberedande verksamhet.

Institutets omorganisering

Den förändrade organisationen och verksamhetsinriktningen gäller från och med 2015 och innebär bland annat att avdelningarna i Lund och Umeå läggs ned och att verksamheten koncentreras till tre orter. Ansvaret för samlingarna vid arkivet i Lund flyttas till avdelningen i Göteborg och ansvaret för samlingarna i Umeå flyttas till Uppsala.

Institutet har under året utrett den fysiska placeringen av samlingarna i dialog och samråd med olika lokala och regionala aktörer. Beslut har fattats om att samlingarna i Umeå kommer att placeras i Umeå stadsarkivs lokaler vid Umestans företagspark. Samlingarna kommer att hållas tillgängliga genom samverkan mellan institutet, Västerbottens museum och Folkrelsearkivet i Västerbotten. Huvuddelen av institutets samlingar i Lund kommer under 2015 att placeras i Landsarkivet i Lunds lokaler och ett samarbetsavtal håller på att upprättas med Folklivsarkivet vid Lunds universitet.

Samverkans- och placeringsavtal har arbetats fram tillsammans med berörda parter och omfattar bland annat frågan om utlämnande av allmänna handlingar.

Samverkansmodellen ger dessutom parterna möjlighet att samarbeta kring olika insamlings- och forskningsprojekt samt att ta fram former för ömsesidigt utnyttjande av varandras kunskaper, erfarenheter och kompetenser.

En fördjupad inventering av samlingarna har genomförts under året, bland annat för att bedöma vilka intressenter som är berörda. Omfattningen av olika delar av materialet, liksom vad som är kopior av material från andra arkiv i myndigheten, har också inventerats.

Parallellt med detta har arbetet med att utveckla e-arkivet och att digitalisera samlingarna pågått.

Ett utvecklingsprojekt med syfte att se över formerna för den regionala verksamheten och ytterligare stärka institutets regionala förankring har pågått under året.

Språklagen och nationella minoriteters språk och kultur

Institutet har till uppgift att följa tillämpningen av språklagen och sprida kunskap om och verka för att stat och kommun använder svenskan och de nationella minoritetsspråken i enlighet med lagar och förordningar.

En omvärldsrapport om viktiga språkpolitiska händelser har presenterats och rapporten *Debatterad och marginaliserad – perspektiv på modersmålsundervisningen* har publicerats under året. I samband med att den publicerades skrevs också en debattartikel i DN. En undersökning om attityder till modersmålsundervisningen i ett nordiskt perspektiv har avslutats under året och kommer att slutrapporteras i början av 2015.

Institutets medarbetare har medverkat som experter i den statliga utredningen *Lagen om skiljedomsförfarande*. Utredningen har handlat om möjligheten att införa engelska som rättegångsspråk vid klander av skiljedomar i hovrätt och HD.

Arbetet inom ELM (European Language Monitor, en arbetsgrupp inom EFNIL) har fortsatt. Under 2014 har också ett nordiskt samarbetsprojekt inletts.

I december arrangerades *Språkpolitikens dag*.

Utökade medel för språkvårdande insatser

Från och med 2014 har institutet fått utökade anslag för att stärka språkvårdsinsatserna, särskilt för de nationella minoritetsspråken, det svenska teckenspråket och för svenskar med annat modersmål än svenska. De språkvårdande insatserna liksom insamling, dokumentation och forskning om de nationella minoritetsspråken, det svenska teckenspråket och för svenskar med annat modersmål än svenska har en framträdande plats i institutets utvecklingsarbete.

Institutets uppgifter inom området handlar dels om praktiskt och vetenskapligt arbete med språk, såväl svenska som minoritetsspråk, och minoritetskulturer, dels om insatser av mer språkpolitisk karaktär.

Institutet utvecklar formerna för att stärka arbetet inom dessa områden och bredda ansvaret för språk till hela organisationen. Under året har en handlingsplan sammanställts för att stärka språkvårdsinsatserna.

Institutet har anställt en språkvårdare för jiddisch och arbetet med att i samverkan med STR-T och Meän akateemi utarbeta en ordbok i meänkieli har intensifierats.

Ett forskningsprojekt om romsk språkutveckling och språkanvändningen hos barn i förskola, har påbörjats. Syftet är att kartlägga behov av insatser och stöd för lärarna/pedagogerna.

Med syftet att skapa en organisationsmodell för en systematisk och långsiktigt hållbar hantering av samhällsterminologi på minoritetsspråk har institutet inom projektet *Flerterm* inlett ett samarbete med TNC och forskningsföretaget Bani Interlingua.

Ett finskt och ett romskt seminarium samt språkvårdsseminarium för teckenspråk har också genomförts.

Under året har institutet även beslutat att inrätta en funktion som gästande forsknings- och utvecklingsledare inom olika delar av språkvårdsområdet, och rekryteringen har påbörjats.

Forsknings- och utvecklingsarbete

Institutets forsknings- och utvecklingsarbete har varit fortsatt prioriterat och flera forskningsprojekt har pågått under året. Myndighetens forskare har aktivt deltagit i olika sammanhang i forskarsamhället. Forskningen är integrerad i institutets övriga verksamhet och den stödjer språkvården och stärker de samlingar som institutet förvaltar.

Digitalisering och tillgängliggörande

För att öka både säkerheten och tillgängligheten har digitalisering av institutets samlingar fortsatt under hela året. Fokus har varit att i första hand göra relevanta delar av samlingarna i Lund och Umeå digitalt tillgängliga. Institutet har även påbörjat arbetet med en strategi för myndighetens samlade digitaliseringsverksamhet samt fortsatt samarbetet med Digisam vid Riksarkivet.

Arbetet med att likställa och samordna institutets databaser och databasgränssnitt har fortsatt.

Särskilda uppdrag

Unescos konvention om immateriellt kulturarv

Under åren 2011–2013 hade Institutet för språk och folkminnen ett särskilt regeringsuppdrag att som samordnande myndighet utveckla arbetet med tillämpningen av Unescos konvention om det immateriella kulturarvet. Uppdraget redovisades 2014 i *Levande traditioner. Slutrapport om tillämpningen av Unescos konvention om trygghet av det immateriella kulturarvet i Sverige*.

Institutet har under året haft regeringens uppdrag att tillvarata och utveckla det påbörjade arbetet med tillämpningen av konventionen.

Arbetet har pågått enligt plan och uppdraget har fortsatt inriktats mot att engagera och samordna alla aktörer samt att sprida kunskap om konventionen. Särskilt fokus har legat på att ytterligare utveckla arbetet i de fyra expertnoderna och deras nätverk, påbörja förteckningsarbetets första steg enligt den plan som presenterades i slutrapporten, genomföra insatser för så kallade NGO:ers medverkan samt delta i internationella möten och utveckla det nordiska samarbetet.

Institutet har under 2014 följt konventionens internationella utveckling samt deltagit vid det nionde kommittémötet i Paris.

Umeå Europas kulturhuvudstad 2014

Arbetet med *Umeå Europas kulturhuvudstad 2014* har huvudsakligen genomförts med insatser och arbetsformer som ryms inom den ordinarie verksamheten, koncentrerat till dokumentation och forskning där institutets roll som material- och kunskapsresurs stått i fokus. Ett tvärvetenskapligt utgivningsprojekt om Umeåprästen Pehr Stenbergs levernesbeskrivning har pågått och projektet *Russuoh vuölieb! Väck upp jojken!* avslutades med en jojk-konsert i september 2014 där artister från Norge, Finland och Sverige framförde jojkar, till stor del ur material från myndighetens samlingar.

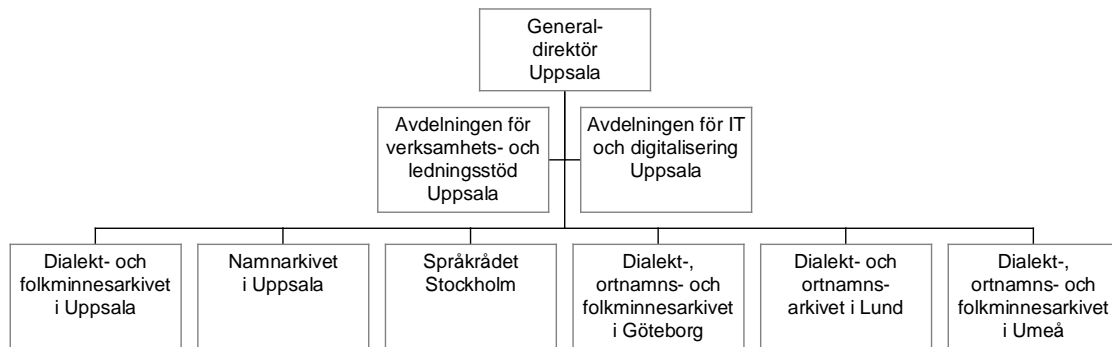
Pågående projektarbeten och planeringsarbeten har tonats ned under året då den samordningsansvariga avdelningen i Umeå påverkades av beslutet om omlokalisering av verksamheten. Arbetet har delvis fortgått men några planerade projekt har utgått och avdelningen har inte gått in i nya större projekt och samarbeten.

En redovisning av genomförda insatser i *Umeå Europas kulturhuvudstad 2014* kommer att överlämnas, i enlighet med regleringsbrevet, till regeringen och Statens kulturråd i mars 2015.

Samverkan med andra myndigheter och aktörer

Under respektive avsnitt om institutets verksamhetsområden lämnas en redovisning av genomförda insatser och en bedömning av resultatet av samverkan med andra myndigheter och aktörer, däribland ideella organisationer och andra delar av det civila samhället.

Under 2014 har institutet haft följande organisation:



Redovisning av verksamhetsområdenas kostnader och intäkter

Tabell A. Kostnads- och intäktsfördelning per verksamhetsområde

Belopp angivna i tkr	2014				2013				2012			
	Kostnader	Intäkter av anslag	Övriga intäkter	Transfereringar	Kostnader	Intäkter av anslag	Övriga intäkter	Transfereringar	Kostnader	Intäkter av anslag	Övriga intäkter	Transfereringar
Insamling, dokumentation och bevarande	11 553	10 284	376		15 578	13 702	741		12 417	10 785	1 222	
Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning	15 901	14 156	2 500		19 608	17 248	3 666		25 415	22 076	3 310	
Kunskaps-spridning	34 757	30 942	3 954	3 556	33 136	29 148	3 816	3 525	26 506	23 023	3 923	3 311
Summa	62 211	55 382	6 830	3 556	68 322	60 098	8 223	3 525	64 338	55 884	8 455	3 311

Fördelningen av kostnader och intäkter av anslag bygger på antalet arbetstimmar per verksamhetsområde. Övriga intäkter är fördelade utifrån det verksamhetsområde intäkten tillhör. Den förändrade redovisningen av verksamhetsområden förklaras på s. 9.

Källa: Palasso egenrapportering för kostnader och intäkter av anslag samt ekonomisystemet Agresso för övriga intäkter och transfereringar.

Huvuddelen av institutets övriga intäkter består av bidrag från forskningsråd och andra bidragsgivare. Institutet tar även ut avgifter för publikationer, kopiering, publiceringstillstånd och tjänster. Avgifterna är fastställda enligt avgiftsförordningen och efter samråd med Ekonomistyrningsverket.

I tabell B nedan redovisas institutets avgiftsbelagda verksamhet. Den beräknade budgeten i regleringsbrevet för 2014 för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras, är 4 000 tkr. Budgeten avser endast intäkterna.

Tabell B. Avgiftsbelagd verksamhet

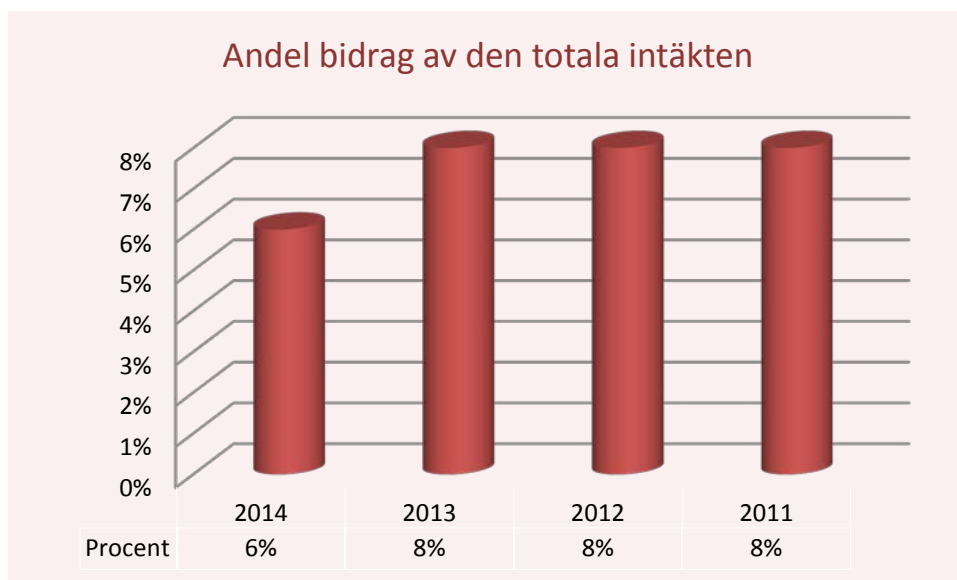
Belopp angivna i tkr	Ack. ingående värde 2012	Ack. ingående värde 2013	Intäkter 2014	Kostnader 2014	Utfall 2014	Ack. utgående värde 2014
Avgiftsintäkter inom ramen	0	0	2 957	0	0	0
Avgiftsintäkter med full kostnadstäckning	0	0	0	0	0	0

Budgeten för avgiftsbelagd verksamhet avser endast intäkterna enligt institutets regleringsbrev punkt 6.4 Villkor för avgiftsbelagd verksamhet.

Försäljningen av institutets publikationer ökade under år 2014. Även intäkter av konsultuppdrag ökade under 2014.

Källa: ekonomisystemet Agresso

Redovisning av mottagna bidrag och sponsormedel



Figur 1. Redovisning av mottagna bidrag.

Källa: ekonomisystemet Agresso

Institutet har erhållit bidrag för forskningsprojekt, tryckningsbidrag, vetenskapliga konferenser samt anställningsstöd. Bidrag till forskning från forskningsråd (eller motsvarande) är villkorade med redovisning av forskningens resultat samt ekonomisk redovisning. Rekvisition av medel för arbetsmarknadsinsatser sker i

samband med redovisning av utbetalda löner. I övrigt är bidragen inte förenade med några särskilda villkor.

Institutet har inte tagit emot sponsormedel.



Tabell C. Uppgift om lokalkostnader enligt återrapporteringskrav i regleringsbrevet

Hyresvärd, belopp i tkr	Hyra	El och uppvärmning	Reparationer och underhåll	Övriga driftskostnader	Summa
Akademiska hus Syd AB	635	6			641
Akademiska hus Uppsala	2 903	101	1		3 005
Hiby AB	1 198	113			1 311
Lerstenen Lantbon & Masen AB	835	28			863
Vasakronan AB	1 150				1 150
Övriga (ej särskild hyresvärd)	4	53		660	717
Avsättningar lokalkostnader					
Summa	6 725	301	1	660	7 687

Källa: ekonomisystemet Agresso

Nästan en tredjedel, 31 procent, av myndighetens lokalyta består av arkiv och bibliotek.

Verksamhetsområden

Utifrån de mål och uppgifter som regering och riksdag formulerat, redovisar institutet verksamheten i tre olika områden: Insamling, dokumentation och bevarande, Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning samt Kunskaps-spridning.

Samtliga anställda registrerar arbetad tid via egenrapportering i lönesystemet. Institutets tidsredovisning används som underlag för fördelningen av arbetad tid mellan våra verksamhetsområden.

För att åstadkomma en mer rättvisande bild av andelen arbetad tid per verksamhetsområde har också en förändring i tidsredovisningen avseende forskningsprojekt genomförts. Från och med maj 2013 redovisas forskningsprojekt under samtliga verksamhetsområden. Insamlingsskedet i ett forskningsprojekt redovisas under Insamling, dokumentation och bevarande. Seminarier, föreläsningar och motsvarande redovisas under kunskapsspridning.

Institutet har under året arbetat med att fortsatt stärka forskningsprofilen samt att fortsätta utveckla samverkan, vilket delvis kan skönjas av ökningen av kunskapsspridning. Den minskning inom forskning från år 2012 som framgår av figuren nedan beror till stor del på förändringarna i tidsredovisningen och till viss del på institutets pågående förändringsarbete. Fler forskningsprojekt har också redovisats under kunskapsspridning i år.

Under varje verksamhetsområde redovisas resursfördelningen i de olika ämnesområden som verksamheten omfattar (se figur 2 nedan). Utöver ämnesområdena redovisas också ämnesöverskridande verksamhet som omfattar mer än ett ämnesområde.

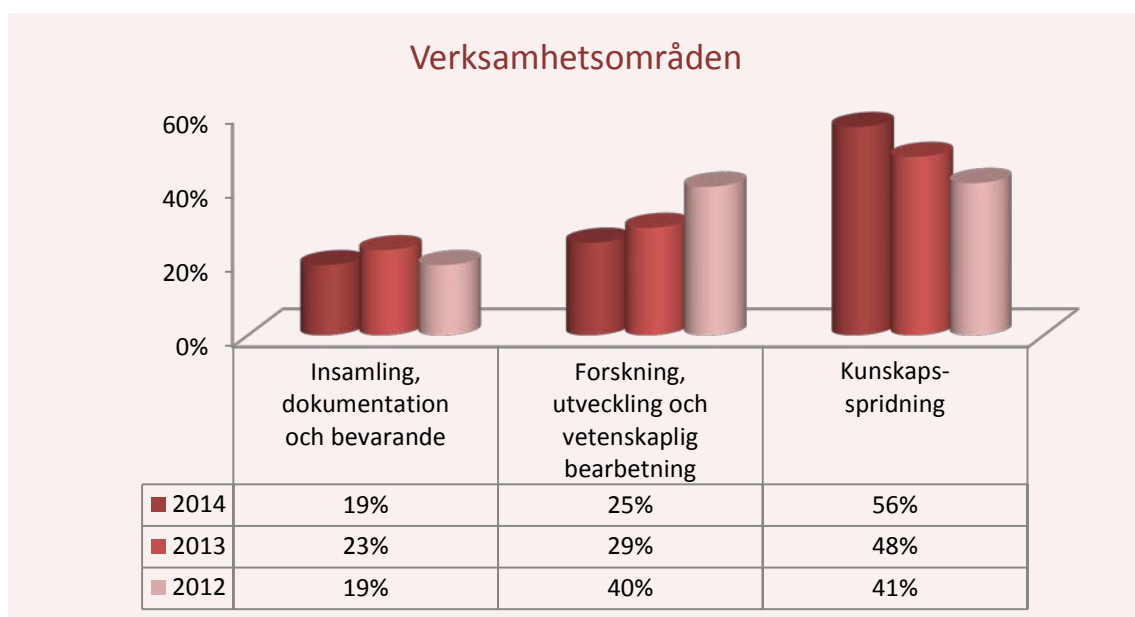
Prestationsredovisning

Myndigheten redovisar verbala prestationsbeskrivningar under varje verksamhetsområde. Dessutom har institutet i år valt att komplettera redovisningen med enskilda representativa prestationer som speglar vår verksamhet.

För att beräkna hur stor andel av myndighetens kostnader som tillfaller en enskild prestation eller grupp av prestationer har vi valt att använda oss av registrerade arbetstimmar i egenrapporteringssystemet Palasso som är rapporterade under något av verksamhetsområdena. En större andel av totalt registrerade timmar i Palasso ger således en större andel av de totala kostnaderna.

Under rubrikerna Insamling, dokumentation och bevarande, Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning och Kunskapsspridning presenteras i tabellform en eller ett par, för kärnverksamheten representativa, projekt där fördelningen av myndighetens kostnader redovisas.

Kriteriet för enskilda prestationsexempel i årsredovisningen har varit att de ska vara just representativa för verksamheten i stort och verksamhetsområdet i synnerhet. Prestationerna har tillgänglig- eller synliggjorts eller lämnat myndigheten.



Figur 2. Fördelningen av registrerade timmar mellan verksamhetsområden. Källa: Palasso egenrapportering

Insamling, dokumentation och bevarande

Inom detta verksamhetsområde ryms det löpande och tidskrävande arbete som främst rör institutets omfattande samlingar, arkiv och bibliotek. Samlingarna accederas, uppordnas och vårdas kontinuerligt. Lika viktigt är fortlöpande dokumentationsinsatser i samtiden. Institutet betraktar digitaliseringen som ett viktigt led i bevarandet, synliggörandet och tillgängliggörandet av samlingarna. Stora utmaningar ligger i arbetet med att utveckla institutets digitala register samt metoder, teknik och resurser för att bygga upp ett digitalt arkiv.

Kvalitativa mål

Institutet ska löpande förbättra samlingarna och ta ansvar för att språk, dialekter, namn och folkminnen samt andra former av immateriella kulturarv i Sverige samlas in, dokumenteras och bevaras. Institutet ska främja ett levande kulturarv genom att öka möjligheterna att ta del av och bruka institutets samlingar. Institutet ska verka för att synliggöra och spegla barn och ungdomar i samlingarna.

Institutet ska samverka med andra aktörer och intressenter för att utveckla verksamheten.

Bedömning

För 2014 bedömer myndigheten att resultatet av verksamheten i allt väsentligt motsvarar målet för verksamhetsområdet. Verksamhetsplanens målsättning för 2014 har i stora delar uppnåtts. Drygt 13 årsarbetskrafter har avsatts för arbetet inom verksamhetsområdet. Arbetet har skett i den omfattning som planerats.

Samlingarna har vårdats och olika bevarandeinsatser har genomförts. Beslutet att omlokalisera verksamheten i Lund och Umeå har medfört omfattande arkivvårdsinsatser inför flytt av samlingar, vilka har inventerats samt till dels sorterats, accederats, digitaliserats och arkivsäkrats.

Institutet dokumenterar kontinuerligt kulturella och språkliga uttryck i samtiden. I år har till exempel material om nationella minoriteters kultur införlivats i samlingarna och medverkat till att belysa ett fält som tidigare varit underrepresenterat. Barn- och ungdomskulturer av i dag har också dokumenterats och äldre samlingar har kompletterats till gagn för både samtida och framtida forskning. Samlingar och efterfräгат material har gjorts tillgängligt för forskare och andra intressenter.

Förutsättningarna för spridning av och intresse för dokumentationsprojekt och deras vetenskapliga status har ökat, bland annat genom studentuppsatser och institutets publikationer. Samverkan och samarbete med såväl privatpersoner som organisationer har inom flera olika insamlings- och dokumentationsprojekt möjliggjort att värdefullt material har kunnat tillföras samlingarna och att verksamheten har utvecklats.

Såväl äldre som nyare insamlings- och dokumentationsmetoder har utvecklats och utvärderats. Att publicera frågelistor via webben har för vissa projekt visat sig fungera utmärkt. Andra projekt har kombinerat kvalitativa intervjuer med webbfrågelistor. Institutet har en utmaning i att utveckla de tekniska förutsättningarna för olika insamlingsmetoder. Det fortsatta arbetet med och utvecklingen av databaser ökar kraftigt möjligheterna att ta del av och bruka institutets samlingar.

Kontinuerlig översyn av institutets samlingar i kombination med dokumentation i samtiden förenar äldre insamling med nyare och bidrar till att bygga upp och utveckla ny kunskap. Tillsammans med digitaliseringen av samlingarna och utvecklingen av databaser stärker detta det långsiktiga bevarandet, därtill ökar säkerheten och tillgängligheten och institutet bidrar till att främja ett levande kulturarv.

Insamling och dokumentation

Under hela året har insamling av nytt material pågått inom institutets olika insamlings-, dokumentations- och forskningsprojekt. Insamlingen har skett genom intervjuer, inspelningar, webbenkäter, frågelistverksamhet, fältarbeten, fotodokumentationer, deltagande observationer och genom excerpering av externa källor. Materialet bidrar till en fördjupad förståelse av nutida språk och språkbruk, tankar, liv och leverne, samtidigt som institutets äldre samlingar kompletteras vilket i sin tur möjliggör uppföljningsstudier. Inom flera av insamlingsprojekten samverkar institutets olika ämnesområden. Institutet har fortsatt att utvärdera och utveckla insamlingsmetoderna.

Folkminnesverksamhetens insamling har under året främst varit knuten till de fokusområden som ingår i institutets forskningsstrategi. Fältet Våra liv och berättelser har exempelvis omfattat dokumentation av vardagsmagi, levnadsberättelser, människan och bilen, barnidrott, samlare och samlingar samt resandefolkets platser. Vårt boende, veckopendlande och våra husdjur har dokumenterats inom området Hem. Knutsmassotraditioner, nationaldagen, midsommar och halloween är exempel på dokumentationsinsatser inom fokusområdet Årets fester och livets högtider.

Insamlingen av nyord har fortsatt med hjälp av informanter som bevakar dagspressen och via myndighetens webbplats där allmänheten kan skicka in nyord. Språkfrågor från allmänheten samlas fortlöpande in och utgör underlag för den framtida inriktningen på språkrådgivningen. Insamlingen av ortnamn i Bohuslän och insamling av inofficiella ortnamn använda av ungdomar i Göteborgsområdet pågår kontinuerligt. Under året har även regionala skillnader på bakverksnamn och ungdomars bruk av smeknamn dokumenterats via webben. Etymologiexcerpering och en genomgång av nyinkommen litteratur för bedömning av vad som ska excerperas till ortnamnsdatabasen har pågått löpande under året.

Arbetet med att bygga ut kontaktnätet av meddelare fortsätter och ett rikstäckande nätverk för dokumentation av barn- och ungdomskultur har byggts upp under året. Frågelistor om person- och ortnamn och om hemmet har publicerats på webben, distribuerats och besvarats av gymnasieelever.

Inspelningar med personer som tillhör den romska gruppen har gjorts under året och fokus ligger både på namnskick och språkbruk i stort.

Under 2014 har också några kompletterande intervjuer gjorts inom projektet Judiskt vardagsliv. I samband med utarbetandet av ett nytt läromedel tänkt för inläring av svenska som andraspråk har dialektinspelningar från hela landet gjorts. Även samtal om nyanländas namnbruk har spelats in och resanderomska gruppens namnbruk har dokumenterats.

Dokumentation av uttal i Bodamål utifrån tidigare utförda uppteckningar har gjorts och möjliggör en fullödigare redovisning av uttalet i det omfattande ordboksprojektet Ordbok över folkmålen i övre Dalarna.

Institutets samlingar utökas också löpande genom donerat material från privatpersoner, föreningar och olika lärosäten. Bland annat har ett romskt material bestående av romska ord och språkprover donerats och umesamiskt och nordsamiskt ortnamnsmaterial samt ortnamnsmaterial på meänkieli har tillförts institutet.

Exempel på enskilda prestationer inom verksamhetsområdet Insamling, dokumentation och bevarande

Projektet *Ägonamn inom södra Ölands odlingslandskap* är ett uppteckningsprojekt om hur man dokumenterar ägonamn, hur de förändras och hur man ökar medvetenheten om deras betydelse. Projektet genomförs i samarbete med 14 hembygdsföreningar på södra Öland.

Under 2014 har flera möten hållits för att få igång ett lokalt arbete med insamlingen av ortnamn och ägonamn. Uppteckningarna som speglar dagens namnbruk har tillförts myndighetens samlingar och materialet har granskats av utbildade namnforskare.

Det preliminära resultatet av projektet har under året publicerats i artikeln *Ägonamn i världsarvet Södra Ölands odlingslandskap* i Ortnamns-sällskapet i Uppsalas årsskrift 2014.

Tabell D. Ägonamn inom södra Ölands odlingslandskap

Fördelning (tkr)	2014
Intäkter av anslag	128
Kostnader för personal – direkta kostnader	162
Kostnader för personal – indirekta kostnader	92
Summa kostnader för personal	254
Driftskostnader – direkta kostnader	4
Driftskostnader – indirekta kostnader	97
Summa kostnader för drift	101
Summa kostnader	355
Resultat prestation	-227

Kostnadsfördelningen i tabellen är beräknad på projektets andel, i procent, av totalt registrerade arbetstimmar i egenrapporteringsystemet Palasso under verksamhetsområdena Insamling, dokumentation och bevarande, Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning och Kunskapsspridning.

De direkta kostnaderna i tabellen avser de kostnader som tillhör projektet och som bokförts i ekonomisystemet Agresso eller registrerats som arbetstid i egenrapporteringsystemet Palasso.

De indirekta kostnaderna i tabellen är projektets andel av kostnader som inte direkt kan knytas till projektet eller till myndighetens tre verksamhetsområden. Exempel på sådana kostnader är lokalkostnader, administrativa kostnader, finansiella kostnader och avskrivningskostnader.

Bevarande och digitalisering

Att utveckla, förbättra och tillgängliggöra institutets samlingar står ständigt i fokus och arbetet med accedering, digitalisering och utveckling av register samt vård av institutets samlingar sker kontinuerligt.

På grund av omlokaliseringen av samlingarna i Lund och Umeå har en omfattande inventering och uppordning av samlingarna, främst vid dessa två orter, utförts.

Arbetet med att utveckla rutiner för digitalt inkommet material har pågått under året och en strategi för digitalisering, lagring och tillgängliggörande av myndighetens samlingar har påbörjats, bland annat med hjälp av Digisam-nätverkets riktlinjer. I år har arbetet med att digitalisera samlingarna i Lund och Umeå prioriterats, ett arbete som kommer att ha fortsatt hög prioritet under de närmsta åren. I första hand har material som riskerar att förstöras tagits om hand. Ljudmaterial, inklusive folkmusikinspelningar, har fortlöpande digitaliserats under året. Syftet med digitaliseringen är att öka säkerheten genom skapandet av digitala kopior av arkivmaterialet och samtidigt öka möjligheten att tillgängliggöra och synliggöra materialet.

Förbättringar och uppdateringar av institutets databaser har gjorts. Ett databasprojekt för att konsolidera tre stora databaser har satts igång. Inom projektet har en förundersökning utförts och en handlingsplan inför 2015 upprättats. Planeringen med att upprätta digitala arkiv har fortsatt och arbetet med att ta fram och implementera ett e-arkiv har pågått under året. En testversion av e-arkivet har driftsatts och majoriteten av de digitaliserade samlingarna har under året arkiverats i e-arkivet. Målet är att de digitala arkiven ska möjliggöra samverkan inom e-förvaltning och gemensam publicering av arkivmaterial inom kultursektorn.

Göteborgsdelen av realkatalogen över folkminnessamlingarna i Göteborg och ett realregister i Lund har under året i sin helhet digitaliserats. Projektet att digitalisera och bygga upp en databas över Sveriges medeltida personnamn har fortsatt. Mycket av årets accederade material har skannats in. Inskanning av jorboksutdrag för Ortnamnsregistret, samt kompletterande registrering av beläggsår i de digitaliserade ortnamnssamlingarna har fortsatt under året och handskrivna visböcker har också skannats in. Uppbyggandet av ett digitalt teckenspråksarkiv har fortsatt och en digitalisering av teckenspråksfilmer har påbörjats.

Arbetet med sortering av samlingarna för *Ordbok över Sveriges dialekter* har fortlöpt under året. Samsorteringen effektiviserar arbetet med utgivningen av ett svenskt dialektlexikon väsentligt och medför att tillgängligheten till samlingarna förbättras, den framtida digitaliseringen av samlingarna förenklas och kvalitetsnivån höjs.

Av institutets resurser har fem årsarbetskrafter avsatts för digitalisering.

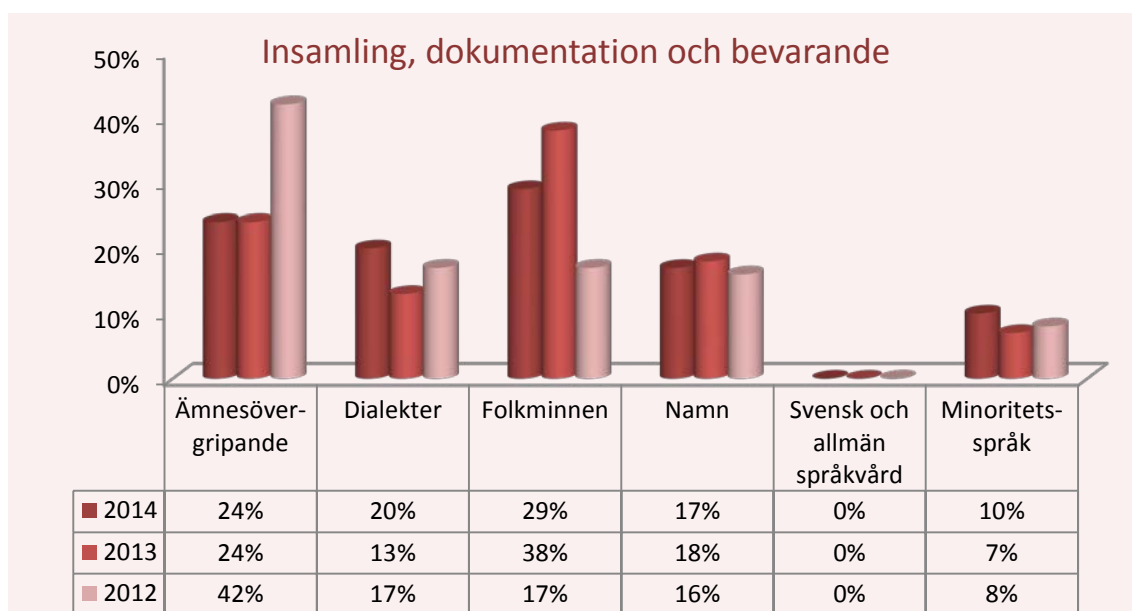
Samverkan

Inom verksamhetsområdet samarbetar myndigheten internt mellan avdelningar och ämnesområden. Samverkan sker även löpande med andra myndigheter, institutioner och organisationer. Generellt samverkar institutet ofta med forskare vid universitet och högskolor i olika insamlings- och dokumentationsprojekt och med hjälp av både studenter och forskare har ett stort antal besvarade frågelistor, intervjuer och

uppsatser tillförts arkivet under året. Vidare har insamling bedrivits i grund- och gymnasieskolor i olika delar av Sverige.

Årets insamling har också bedrivits i samverkan med intresseorganisationer som Estlands-svenskarnas kulturförening, judiska studentföreningar och judiska församlingar samt ideella regionala aktörer som exempelvis hembygdsföreningar, Ortnamnssällskapet i Uppsala, byaföreningar, sameföreningar och Kulturgruppen för resandefolket. Ett samverkansavtal har upprättats mellan institutet och Mångkulturellt centrum gällande gemensamma insamlingsprojekt och arkivering av insamlat material.

Institutet samarbetar med Digisam och Riksarkivet i digitaliserings- och lagringsfrågor. Under året har samverkan kring digitalisering av material skett med Uppsala kommun och Folklichsarkivet i Lund.



Figur 3. Arbetstidsfördelning för insamling, dokumentation och bevarande per ämnesområde. Inom ämnesövergripande redovisas all digitalisering av inspelningar och större delen av skriftliga samlingar.

Källa: Palasso egenrapportering

Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning

Institutet har ambitionen att vara ett synligt och välrenommerat forskningsinstitut inom sina verksamhetsområden och en naturlig samarbetspartner i forskarsamhället. Verksamhetsområdet forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning kan i huvudsak beskrivas som en mängd parallella forskningsprojekt av olika omfattning och ska i stor utsträckning vara integrerad med institutets övriga verksamhet samt vara ett stöd för denna. Varje enskilt forskningsprojekt innehåller olika moment av myndighetens verksamhetsområde.

Samtidigt som forskningen integreras med övrig verksamhet och tjänar ett långsiktigt kunskapsuppbyggande bör den röra sig inom nya eller mindre utforskade delar av våra ämnesområden. Forskningen ska ha tydlig teoretisk förankring och dra nytta av kritisk granskning vid universitetens seminarier och i andra forskarkontakter.

Forskningsresultaten redovisas i form av monografier, artiklar, föredrag, undervisning, medverkan i medier samt webbpublicering. Institutet ger dessutom ut handböcker och läromedel, ordböcker och ortnamnsserier.

Kvalitativa mål

Institutet ska bedriva forskning av hög kvalitet inom sina ämnesområden och stärka sin forskning genom såväl långsiktiga som mer avgränsade projekt. Institutet ska beakta barns och ungdomars närvaro och behov i forskningen.

Forskningen ska i enlighet med den fastställda forskningsstrategin tjäna ett långsiktigt kunskapsuppbyggande. Forskningen bör även röra sig inom nya eller mindre utforskade delar av våra ämnesområden.

Institutet ska i ökad omfattning samverka med aktörer som universitet, högskolor och akademier både inom och utanför landet, och dra nytta av kritisk granskning vid universitetens seminarier och i andra forskarkontakter. Institutet ska genom sina forskningsprojekt bidra till kulturområdets utveckling.

Institutet ska verka för att öka den externa finansieringen av sin forskningsverksamhet.

Bedömning

Myndigheten bedömer att forskning och forskningsrelaterade verksamheter inom myndigheten håller hög kvalitet samt väl svarar mot målen för verksamhetsområdet. Målsättningen i verksamhetsplanen för de flesta av projekten har uppfyllts. Dock har några av forskningsprojekten bedrivits i mindre omfattning än planerat. Detta beror bland annat på reducerad personalstyrka och på att utvecklingsarbetet mot en ny organisation och verksamhetsinriktning har tagit mycket tid i anspråk. Forskningens andel av myndighetens samlade resurser är relativt stor vilket väl överensstämmer med institutets mål. Under året har 18 årsarbetskrafter avsatts för forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning.

Institutets forskningsprofil är fortsatt stark. Egna forskningsprojekt har initierats, utvecklats och genomförts under året. Forskningsprojekt genomförs även i samverkan med andra arkiv och lärosäten. Genom deltagande i gemensamma forskningsprojekt, konferenser, seminarier och i den pågående forskningsdebatten stärks förankringen i forskarsamhället och inspiration till nya studier utifrån våra samlingar föds. Flera forskningsprojekt finansieras genom externa medel och under året har nya projektansökningar skickats in till externa finansierare.

Till flera av myndighetens forskningsprojekt finns vetenskapliga referensgrupper knutna. Medarbetare har under året recenserat facklitteratur och publicerat artiklar i såväl svenska som internationella tidskrifter. Institutets forskare har fungerat som sakkunniga i bedömningen av manus och artiklar för facktidskrifter och förlag, både i Sverige och internationellt. Institutets forskare anlitas som lärare och föreläsare vid olika universitet och högskolor samt är handledare för studenter och doktorander. Forskarna anlitas också som opponenter vid disputationer och som ledamöter i betygsnämnder.

Vid institutet bedrivs forskningsprojekt inom samtliga av myndighetens ämnesområden och de omfattar många olika teman. En del projekt är ämnesövergripande på så sätt att flera discipliner är involverade och flera projekt sker också i samverkan med externa forskare. Inom institutets samtliga discipliner finns en stor vetenskaplig kompetens och verksamheten har under senare år allt mer inriktats mot egen kvalificerad forskning. Institutets omfattande och unika samlingar av dialekter, namn och folkminnen utgör en viktig grund för institutets forskningsarbete. Myndigheten har en intern forskningsgrupp och en fastställd forskningsstrategi med det övergripande syftet att stärka institutets forskningsverksamhet.

Institutets forskningsprojekt finansieras huvudsakligen inom förvaltningsanslaget men även med externa medel och genom anslaget 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet. Forskningsprojekt som beviljats bidrag från forskningsråd eller motsvarande avrapporterar regelbundet delresultat och måluppfyllelse till finansiären. Under året har ett par projektansökningar och ansökan om projektmedel arbetats fram och skickats in till olika fonder och stiftelser. Flera manus har bearbetats och genomgått granskning inför kommande publicering.

Nedan listas de forsknings- och utvecklingsprojekt som varit aktiva under året:

- *Djurnamn i Sverige*
- *Den fornsvenska och äldre nysvenska namnfrasens semantik, syntax och morfologi*
- *Gustav Ericssons visuppteckningar*
- *Kampen om folktraditionen*
- *Normativitet i språkrådgivningen*
- *Romsk språkutveckling och språkanvändningen hos barn i förskola*
- *Samtalspraktiker i service och myndighetsutövning*
- *Stockholmska*
- *Svensk dialekthandbok*
- *Svenska dialekter i förändring*
- *Svenskor 2015*
- *Vardag i Göteborg – liv, minnen, berättelser*

Och de forsknings- och utvecklingsprojekt som skett i samverkan med andra aktörer är:

- *Attityder till standardspråk och regional variation*

- *Barns språkutveckling och språkanvändning i ett socioregionalt perspektiv*
- *Flerterm*
- *Hem-projektet*
- *Hitta folkmusiken*
- *Judiskt vardagsliv*
- *Klarspråk som politik och praktik*
- *Naturen för mig*
- *Pehr Stenbergs levernesbeskrivning*
- *Pilotstudie för att utveckla språkinfrastruktur för tv-textning*
- *Provinsialismer i SAOL*
- *Resandefolkets språk och kultur*
- *Samordning i svenskans historia*
- *Svenska som pluricentriskt språk*
- *Svenskt ortnamnslexikon*
- *Tingsplatsindicerande namn*
- *Vardagsliv under andra världskriget*
- *Våra liv och berättelser*
- *Årets fester och livets högtider*

På grund av det under året pågående förändrings- och omställningsarbetet har några av de pågående och planerade projekten under 2014 utförts i mindre omfattning än planerat.

Exempel på enskilda prestationer inom verksamhetsområdet Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning

Projektet *Barns språkutveckling och språkanvändning i ett socioregionalt perspektiv* sker i samverkan med forskare vid Linköpings universitet. Det övergripande målet för projektet är att bidra till en bättre förståelse av hur barn utvecklar och använder socioregionala varieteter, något som är knapphändigt utforskat både i ett svenskt och i ett internationellt perspektiv.

Under året har institutets medarbetare handlett två masteruppsatser om barns dialektala medvetenhet och dialektanvändning på logopedprogrammet vid Linköpings universitet.

Projektet presenterades vid forskningskonferensen OFTIs trettioandra sammankomst för forskning om tal och interaktion vid Göteborgs universitet i år.

Projektet bidrar till målet att undersöka en mindre utforskad del av ämnesområdet dialekter och fokuserar på barns dialektbruk och bidrar därmed också till målet att beakta barns närvaro i forskningen.

Tabell E. Barns språkutveckling och språkanvändning i ett socioregionalt perspektiv

Fördelning (tkr)	2014
Intäkter av anslag	0
Kostnader för personal – direkta kostnader	61
Kostnader för personal – indirekta kostnader	50
Summa kostnader för personal	111
Driftskostnader – direkta kostnader	2
Driftskostnader – indirekta kostnader	42
Summa kostnader för drift	44
Summa kostnader	155
Resultat prestation	-155

Kostnadsfördelningen i tabellen är beräknad på projektets andel, i procent, av totalt registrerade arbetstimmar i egenrapporteringsystemet Palasso under verksamhetsområdena Insamling, dokumentation och bevarande, Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning och Kunskapsspridning.

De direkta kostnaderna i tabellen avser de kostnader som tillhör projektet och som bokförts i ekonomisystemet Agresso eller registrerats som arbetstid i egenrapporteringsystemet Palasso.

De indirekta kostnaderna i tabellen är projektets andel av kostnader som inte direkt kan knytas till projektet eller till myndighetens tre verksamhetsområden. Exempel på sådana kostnader är lokalkostnader, administrativa kostnader, finansiella kostnader och avskrivningskostnader.

Anslag 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Av institutets pågående forsknings- och utvecklingsprojekt har flera hel- eller delfinansierats av anslaget 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet. Medlen har utlysts internt och institutets forskningsgrupp har berett ansökningarna och presenterat ett förslag till fördelning i institutets ledningsgrupp. Beslut om fördelning har fattats av generaldirektören. De strategiska prioriteringarna för fördelningen har grundat sig på att forskningen ska stödja institutets verksamhetsområden och stärka de samlingar som institutet förvaltar. Prioriteringar har gjorts utifrån institutets forskningsstrategi. Det innebär i korthet att de förutsättningar institutet har för forskning i kraft av sina samlingar och sin särskilda position inom språkvården ska tas tillvara och vidare inspirera till vetenskapliga problemformuleringar. Forskningsförberedande insatser och pilotprojekt ska främjas, liksom fortsatt digitalisering av samlingarna, insamling och bearbetning av material. Resultaten ska gagna hela forskningssamhället men också kunna nå en bred allmänhet. Också metodutveckling ska vara en integrerad del av forskningen. Detta gäller såväl analys- som dokumentationsmetoder. Vid insamling av

nytt material ska olika grupper av människor finnas representerade.

Även viss seminarieverksamhet, resekostnader i samband med materialinsamling och konferenser samt utveckling av insamlingsmetoder och uppbyggandet av databaser har finansierats av anslaget. Detta möjliggör institutets medverkan i forskningssamhället och det bidrar till att stärka den egna kompetensen och forskningsidentiteten samt utveckla institutets infrastruktur.

De pågående projekt som under 2014 erhållit medel från anslaget 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet och i flera fall också är samverkansprojekt är:

- *Automatisk textuppläsning på webben – till nytta för vem?*
- *Det mångkulturella Sveriges onomastikon*
- *Digitalt lexikon över efternamn i Sverige*
- *Dokumentation av barn- och ungdomskultur*
- *Finskspråkig information på landstingets webbplatser*
- *Folkloristiska seminarier*
- *Gustav Ericssons visuppteckningar*

- *Hem-projektet*
- *Kvinnorörelsen och språket*
- *Resandefolkets språk och kultur*
- *Reviderad upplaga av Svenskt ortnamnslexikon*
- *Samordning av OSDs samlingar (Svenskt dialektlexikon)*
- *Skånes ortnamn, Villands härad*
- *Uppbyggnaden av databas för samlingarna av medeltida personnamn*
- *Ägonamn inom Södra Ölands odlingslandskap*

Exempel på enskilda prestationer inom verksamhetsområdet Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning.

Forskningsprojektet *Kvinnorörelsen och språket* har erhållit medel från årets FoU-anslag och projektet genomförs i samverkan med Södertörns högskola. Syftet med projektet är att beskriva relationen mellan kvinnorörelsen å ena sidan och språket, språkvården och språkpolitiken å andra sidan. Projektet undersöker på vilket sätt kvinnorörelsen har samspelat med språkvårdens

frågeställningar. I förlängningen syftar projektet till att ge värdefull kunskap om villkoren för dagens språkpolitik, språkplanering och språkvård. I nuläget är undersökningens fokus att kartlägga feministiska språkfrågor under 1900-talet.

I år har projektet presenterats på de vetenskapliga konferenserna IGALA, en internationell språk- och könkonferens i Vancouver, och här i Sverige på Svenskans beskrivning 2014. Dessutom har projektet presenterats på Språkrådsdagen och ett seminarium har hållits på Södertörns högskola. En workshop med ett tiotal forskare har också genomförts under året. Ansökningar om externfinansiering för att kunna utvidga projektet har utformats och skickats till Riksbankens Jubileumsfond och till Vetenskapsrådet. Artikeln *Feministisk språkplanering under den andra vågens kvinnorörelse – exemplet Grupp 8 och den offentliga språkvården* har lämnats för tryck till volymen för den åttonde nordiska konferensen om språk och kön.

Tabell F. Kvinnorörelsen och språket

Fördelning (tkr)	2014
Intäkter av anslag	52
Kostnader för personal – direkta kostnader	53
Kostnader för personal – indirekta kostnader	59
Summa kostnader för personal	112
Driftskostnader – direkta kostnader	1
Driftskostnader – indirekta kostnader	43
Summa kostnader för drift	44
Summa kostnader	156
Resultat prestation	-104

Kostnadsfördelningen i tabellen är beräknad på projektets andel, i procent, av totalt registrerade arbetstimmar i egenrapporteringsystemet Palasso under verksamhetsområdena Insamling, dokumentation och bevarande, Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning och Kunskapsspridning.

De direkta kostnaderna i tabellen avser de kostnader som tillhör projektet och som bokförts i ekonomisystemet Agresso eller registrerats som arbetstid i egenrapporteringsystemet Palasso.

De indirekta kostnaderna i tabellen är projektets andel av kostnader som inte direkt kan knytas till projektet eller till myndighetens tre verksamhetsområden. Exempel på sådana kostnader är lokalkostnader, administrativa kostnader, finansiella kostnader och avskrivningskostnader.

Projekt för ordböcker och ortnamns-serier

Ordböcker och ortnamns-serier är det över tid mest resurskrävande forskningsområdet inom institutet. Här återfinns flera grundforskningsprojekt som bidrar till det långsiktiga kunskapsuppbyggandet. Till flertalet av de långsiktiga ordboksprojekten finns vetenskapliga referensgrupper knutna som består av forskare inom ämnet.

Under 2014 har följande projekt varit aktiva:

- *Ordbok över folkmålen i Övre Dalarna* (OÖD)
- *Ortnamnen i Göteborgs och Bohus län* (OGB)
- *Skånes ortnamn* (SkO)
- *Svenskt dialektlexikon* (SDL)
- *Svenskt ortnamnslexikon* (SOL)
- *Sveriges medeltida personnamn* (SMP)
- *Sveriges ortnamn* (SO)
- *Övre Norrlands ortnamn* (ÖNO).

samt samverkansprojekten:

- *Atlas Linguarum Europae* (ALE)
- *Ordbok för meänkieli*

Under 2014 ägnades tre årsarbetskrafter åt projekt med ordböcker och bokserier och utöver årsarbetskrafterna bidrar dessutom tidigare medarbetare och externa forskare vid universitet och högskolor med manus och granskning.

Forskningssamverkan

Myndigheten har ett gott samarbete med flera lärosäten och samverkan sker kontinuerligt inom flera av institutets forskningsprojekt och

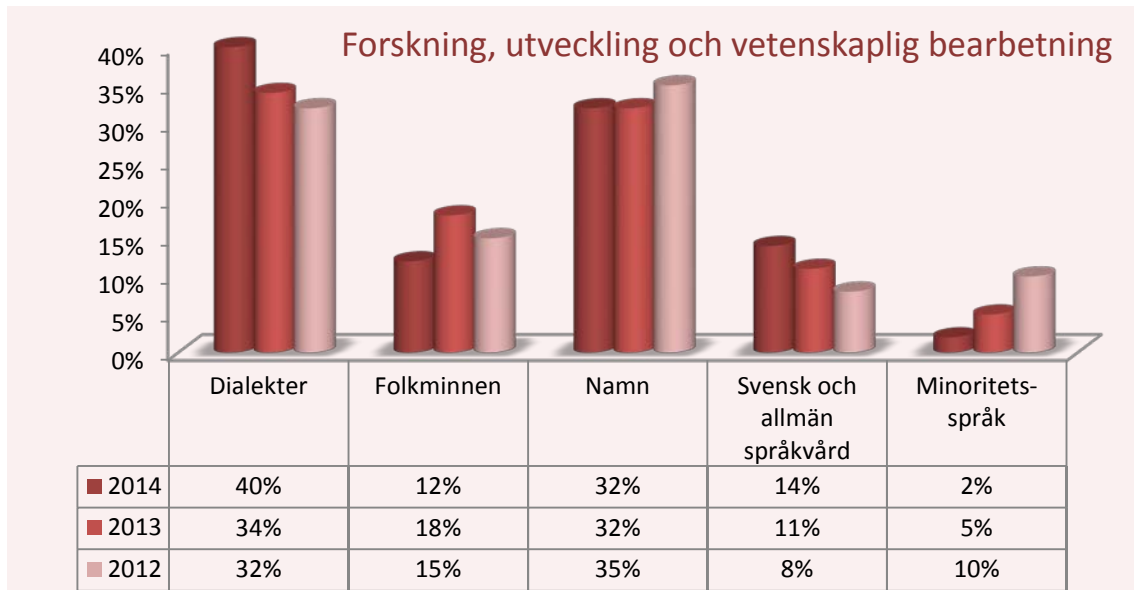
medarbetare ingår i olika forskarnätverk. Inom de skilda forskningsprojekten har institutet under året företrädesvis samarbetat med Göteborgs universitet, Stockholms universitet och Uppsala universitet men också med Linköpings universitet, Lunds universitet, Södertörns högskola och Umeå universitet. Vi har även samverkat med andra kulturarvsinstitutioner, organisationer och enskilda forskare.

Samverkan i form av undervisning på såväl grund- som forskarnivå och handledning av studenter och doktorander har pågått under året. Flera av våra medarbetare har anlitats för vetenskaplig granskning av artiklar till rapporter och tidskrifter. Forskare har också anlitats som opponenter och för sakkunniguppdrag.

Våra medarbetare har också hållit föredrag och aktivt medverkat i seminarier, symposier och konferenser.

Det nordiska samarbetet är välutvecklat liksom kontakterna med Europa och övriga världen. Institutet ingår i internationella nätverk och har arbetat och samverkat med lärosäten och systerorganisationer i Oslo, Köpenhamn, Helsingfors, Åbo och Kiel.

Genom att institutet medverkat i olika typer av nätverk och expertgrupper skapas förutsättningar att fånga upp utvecklingstendenser. Nätverken bidrar även till goda erfarenhetsutbyten. För flera organisationer och nätverk är institutet också representerat i styrelsen.



Figur 4. Arbetstidsfördelning per ämnesområde inom forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning.

Källa: Palasso egenrapportering

Kunskapsspridning

Kunskapsspridning avser hur myndigheten når ut med det material, den kompetens och den samlade kunskap institutet förfogar över. Institutet har en omfattande rådgivning, för både forskare och allmänhet, inom myndighetens alla ämnesområden. Vidare anordnas föreläsningar, visningar och konferenser. Delar av myndighetens arbete publiceras i böcker, artiklar och krönikor. En viktig källa till kunskapsspridning är institutets webbplats.

Under året har myndigheten haft kontakt med medier, grundskolor, gymnasieskolor, folkhögskolor, universitet och högskolor, statliga myndigheter, kommuner, museer, bibliotek, företag, organisationer, föreningar och allmänheten.

Kvalitativa mål

Institutet ska öka kunskapen om språk och immateriella kulturarv samt öka medvetenheten om den språkliga situationen för de nationella minoriteterna. Institutet ska öka kunskapen om sin verksamhet bland barn och unga.

Institutet ska öka samverkan och kunskapsutbytet med aktörer som ideella organisationer och föreningar inom och utom Sverige samt andra delar av det civila samhället, liksom med statliga myndigheter och kommuner.

Bedömning

Myndighetens bedömning är att resultatet för 2014 i huvudsak motsvarar målen för verksamhetsområdet. Verksamhetsplanens målsättning har till stor del uppnåtts. Under året har 40 årsarbetskrafter avsatts för arbetet inom kunskapsspridning.

Institutets forskare är efterfrågade som föredragshållare och i olika expertgrupper. Rådgivningens omfattning är stor och väcker vidare intresse för institutets ämnesområden och verksamhet. Svar på förfrågningar och service till besökare har fungerat väl. Besökare får behövlig assistans för att få fram efterfrågat arkivmaterial. Enklare förfrågningar, som inte kräver bearbetning av materialet eller vetenskapliga övervägningar, har besvarats omgående. Även mer krävande insatser för att hjälpa forskare och allmänhet har fungerat tillfredsställande. Resultaten framkommer bland annat i externa forskares föreläsningar och publikationer, liksom i studenters uppsatser och examensarbeten.

Institutets medarbetare medverkar kontinuerligt i debatter och intervjuas ofta i medierna. Flera artiklar och publikationer har getts ut under året, varav nio tryckta böcker.

Årets arbete har bidragit till att öka kunskapen om språk och andra immateriella kulturarv bland en intresserad allmänhet, skolungdomar, studerande och forskare, myndigheter, kommuner, föreningar och journalister.

Institutet har en mycket bred kontaktyta till lärosäten, andra myndigheter, organisationer, ideella föreningar och allmänheten.

En stor och viktig del i kunskapsspridningen är medarbetarnas medverkan som föredragshållare och föreläsare vid seminarier och konferenser. I vetenskapliga sammanhang har många föredrag, föreläsningar och seminarier hållits av institutets medarbetare på flera orter i landet. Under året har föredrag även hållits på konferenser i Norden och i övriga Europa. Institutets medarbetare undervisar även i etnologi, historia och svenska.

Deltagandet vid konferenser är stort och föredrag har också hållits vid kommuner, olika föreningar och skolor.

Som ett led i arbetet med aktiv kunskapsspridning deltar institutet också i lokala kultur-evenemang som berör myndighetens ämnesområden.

Klarspråksverksamheten når ut till allt fler myndigheter, kommuner och landsting, bland annat genom insatser i form av föreläsningar och seminarier. Språkpolitikens dag och konferensen Språkrådsdagen, med föredrag om aktuell

språkforskning, har anordnats. Klarspråkskristallen och minoritetsspråkspriset delades då ut.

Besökande studenter, forskare och andra intresserade har fått vägledning i arbetet med institutets material och tagit del av institutets samlingar. Institutets arkiv och bibliotek är fortsatt välbesökta. Flera visningar av och föreläsningar om samlingarna har genomförts på arkiven. Institutet har erbjudit vägledning och hjälp vid grupparbeten, uppsatsskrivande och specialarbeten. Praktikanter från olika nivåer i utbildningssystemet har tagits emot.

Arbetet i de nordiska och europeiska nätverken och samarbetsgrupperna har fortsatt.

Institutets medarbetare anlitas som experter i olika sammanhang. I år har myndighetens experter bland annat anlits av polisen för att analysera inspelningar av misstänkta personers tal. Medarbetare har också uttalat sig i SIS tekniska kommitté för belägenhetsadresser och utrett och utfärdat intyg till advokatfirma om stavningsvarianter i svenska personnamn.

Institutet har besvarat ett antal remisser och enkäter under året. Institutet har också handlagt ärenden rörande ortnamnsvård från Lantmäteriet, kommunerna och stiftet samt ärenden om personnamn från Patent- och registreringsverket. Institutet granskar även förslag till namn på allmänna kartor.

Produktionen av publikationer och rapporter om aktuella frågor om institutets verksamhet har pågått under året. Myndigheten har publicerat forskningsresultat i böcker, tidskrifter, uppsatser med mera. Institutets forskare har även skrivit recensioner av vetenskapliga publikationer. Sammanställning och publicering av olika ordlistor på minoritetsspråk har fortsatt under året. Artiklar för läroböcker och handböcker har färdigställts och arbetet med ett läromedelsprojekt riktat mot andraspråksinlärare i svenska har pågått. Mindre artiklar om dialektord och ort- och personnamn har publiceras kontinuerligt på institutets webbplats.

Myndighetens forskningsbibliotek och referensbibliotek tillhandahåller publicerat material av värde för forskning inom institutets ämnesområden.

Tabell G. Av institutet nytgivna tryckta publikationer

Publikationer utgivna 2014	Ämnesområde
<i>Debatterad och marginaliserad – perspektiv på modersmålsundervisningen</i>	Svensk och allmän språkvård
<i>Dialektutjämning i Västsverige</i>	Dialekter
<i>Myndigheternas skrivregler</i>	Svensk och allmän språkvård
<i>Naturen för mig. Nutida röster och kulturella perspektiv</i>	Folkminnen
<i>Register över visor och ramsor från norra Södermanland</i>	Folkminnen
<i>Skånes ortnamn: Östra Göinge härad</i>	Namn
<i>Se språket – barns tillgång till svenskt teckenspråk</i>	Minoritetsspråk
<i>Sveriges ortnamn: Ortmanen i Hälsingland. Bebyggelsenamnen i Hudiksvalls kommun.</i>	Namn
<i>Talande ting. Om narrativitet och materialitet</i>	Folkminnen
<i>Tidskriften Kieliviesti (fyra nummer)</i>	Minoritetsspråk
<i>Informationsbladet Klarspråk (fyra nummer)</i>	Svensk och allmän språkvård

Under året har en helt ny myndighetsgemensam webbplats lanserats. Webblösningen avspeglar institutets verksamhet och är till stor del uppbyggd och strukturerad utifrån vilka tjänster myndigheten har att erbjuda. Webben uppdateras kontinuerligt med ny information och aktuella reportage och notiser. Institutets publicerade databaser är fortsatt välbesökta och Lexinlexikonet på webben hade drygt 260 miljoner uppslagningar under 2014. Kunskap inom institutets ämnen och verksamhet sprids via institutets Facebooksidor om namn, dialekter, folkminnen och språkvård. Under året har också den finska verksamheten Kielineuvosto lanserats på Facebook. Medlemmarna är aktiva och det är stort gensvar på inläggen.

En stor och viktig del av kunskapsspridningen har också skett i form av rådgivning till allmänheten, forskare och massmedia. Frågor har besvarats via e-post, telefon, Facebook och Twitter. Institutets rådgivning är öppen dagligen och bemannas av experter inom de olika ämnesområdena.

Institutet har fördelat 3,55 miljoner kronor i statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken. En redovisning av detta arbete finns i avsnittet Redovisning av anslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter.

Intresset från medier är stort och institutets anställda medverkar i debatter, intervjuas, skriver artiklar och utför redaktionellt arbete i tryckta medier. Medarbetare har under året uttalat sig i tv, radio, dagspress och facktidskrifter.

Samverkan

En mycket stor del av institutets kunskaps-spridning sker genom samverkan och kunskapsutbyte med andra nationella och internationella aktörer.

Institutet samverkar med universiteten bland annat genom att hålla kurser, seminarier och föreläsningar, samt genom att erbjuda studenter arkivvisningar och vägledning i arkiven. Institutets medarbetare har undervisat vid universiteten i Bergen, Göteborg, Lund, Uppsala och vid Linnéuniversitetet och Södertörns högskola och de har handlett studenter och doktorander. Våra forskare deltar aktivt i seminarier vid universiteten. Under året har en rad seminarier genomförts, bland annat via det Folkloristiska seminariet i Göteborg, ett samarbete mellan myndigheten och Göteborgs universitet. Seminarierna utgör en plattform för diskussioner kring folkloristiskt inriktad forskning. En referensgrupp inom projektet *Vardag i Göteborg* har skapats med deltagare

från Göteborgs universitet, Uppsala universitet och Campus Gotland inom Uppsala universitet.

Institutet samverkar också med ett flertal lokala, regionala och nationella aktörer, däribland Länsforskningsrådet för Uppsala län, Nordiska museet, Folklivsarkivet i Lund och Upplandsmuseet. Under året har fortsatt samarbete skett med olika hembygdsföreningar, högstadie- och gymnasieskolor. Samarbete sker även med Kulturgruppen för resandefolket. Institutet ingår i det svenska musikarkivnätverket.

Institutet har samverkat med Umeå kommun inför Umeå kulturhuvudstad 2014. Ett av samverkansprojekten som är knutet till Umeå kulturhuvudstad 2014 är *Väck upp jojken!* där syftet har varit att tillsammans med Umeå sameförening levandegöra samiskt arkivmaterial.

Institutet samarbetar med Ortnamnssällskapet i Uppsala och är representerat i redaktionen för sällskapetets årsskrift liksom i redaktionen för den nordiska personnamnstidskriften *Studia anthroponymica Scandinavica*. Institutet samarbetar vidare med Lantmäteriet, Ortnamnsrådet, SIS, Språkvårdsgruppen, Namnvårdsgruppen och Namngivningsnämnden i Uppsala kommun.

Inom svensk och allmän språkvård sker samverkan i Handisams referensgrupp för myndigheters tillgänglighet, Språkcentrum i Stockholm stad, Klarspråksnämnden, Ess (Examinerade språkkonsulter i svenska), Språkvårdsgruppen, Mediespråksgruppen, Datatermgruppen, UR, Post- och telestyrelsen och Terminologacentrum (TNC). Institutet har ett kontinuerligt samarbete med viss fackpress.

Institutet samråder regelbundet med Sametinget och med Svenska Tornedalings Riksförbund (STR-T) om gemensamma ortnamnsfrågor och samarbetet med den grupp inom Meän Akateemi – Academia Tornedaliensis (MA) som arbetar med Ordbok för meänkieli fortgår. Tillsammans med företrädare för romska sker samverkan för harmonisering av det romska språket.

Institutet ingår också som ledamot i den svenska kommittén för Unescos Världsmminnesprogram, Memory of the world.

Det nordiska samarbetet ligger på en hög nivå liksom kontakterna med Europa och övriga världen. Institutet ingår i internationella nätverk och arbetar med universitet, högskolor, systerorganisationer och forskarnätverk samt inom olika FN-organ.

Institutet samverkar i ett nordiskt klarspråksnätverk och i nätverket för de nordiska språkvårdsorganen. Personal från institutet ingår i expertgruppen Nordens Språkråd (ENS) och deltar i arbetet med Språk i Norden och har ett nordiskt samarbete inom lexicografi genom Lexico-Nordica. Institutet ingår också i den verkställande kommittén Nordiska samarbetskommittén för namnforskning (NORNA) och bland annat i nordiska nätverk för bebyggelsenamn och skogsfinsk forskning.

Institutets generaldirektör representerar Sverige i styrelsen för Nordens Hus i Reykjavik som är en kulturinstitution under Nordiska ministerrådet.

Samverkan sker med de europeiska språkvårdsorganen EFNIL, språkteknologi i Norden ASTI, nordeuropeisk språkteknologi Nealt samt de nordiska Lexinprojekten (samnordisk lexikonprojekt). Europeiskt samarbete bedrivs även i nätverket Sign Linguistics Corpora Network (SLCN) i syfte att ta fram konventioner om hur man kan transkribera teckenspråk till skriven text. Institutet medverkar i olika organ inom International Council of Onomastic Sciences (ICOS) och i FN-organisationen United Nations Group of Experts on Geographical Names (UNGEGN) där arbetet består i att standardisera geografiska namn i världen. Institutet ingår i det europeiska samarbetsprojektet om en språkatlas, Atlas Linguarum Europae (ALE). Vidare ingår personal från institutet i styrelsen för International Conference on Language Variation in Europe (ICLaVe). Internationell samverkan sker även inom International Society for Ethnology and Folklore (SIEF) och International Society for Folk Narrative Research (ISFNR). Institutet ingår också som ledamot i den svenska kommittén för Unescos världsmminnesprogram, Memory of the World.

Exempel på enskilda prestationer inom verksamhetsområdet Kunskapspridning

Under åren 2011–2013 hade institutet ett särskilt regeringsuppdrag att som samordnande myndighet utveckla arbetet med tillämpningen av Unescos konvention om det immateriella kulturarvet. Det uppdraget redovisades under 2014 i Levande traditioner. Slutrapport om tillämpningen av Unescos konvention om trygghet av det immateriella kulturarvet i Sverige och presenterades för departementet och för Svenska Unescorådet.

Under 2014 har institutet haft regeringens uppdrag att tillvarata och utveckla det påbörjade arbetet med tillämpningen av konventionen och uppdraget har inriktats mot att engagera och samordna alla aktörer samt att sprida kunskap om

konventionen. Stort fokus har legat på att ytterligare utveckla arbetet i de fyra expertnoderna och deras nätverk, påbörja förteckningsarbetets första steg enligt den plan som presenterades i slutrapporten, genomföra insatser för så kallade NGO:ers medverkan samt delta i internationella möten och utveckla det nordiska samarbetet. Svenska NGO:er har involverats i konventionsarbetet och två NGO:er, Berättarnätet Kronoberg och Eric Sahlström Institutet i Tobo, har blivit ackrediterade till konventionen.

Delprojektet Naturen för mig, som har tagit sin utgångspunkt i ett av konventionens domänområden, har redovisats i en populärvetenskaplig antologi *Naturen för mig. Nutida röster och kulturella perspektiv*.

Institutet har under året bistått departementet och Svenska Unescodelegationen med olika underlag, exempelvis inför General Assembly (GA) 2014, samt en utvärdering av GAs arbete.

Inom ramen för de fyra expertnoderna har institutet samverkat med andra myndigheter eller liknande, som Nordiska museet, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Statens musikverk genom Svenskt visarkiv och Riksantikvarieämbetet. I den arbetsgrupp som har bildats för uppdraget ingår därtill Kulturrådet, Mångkulturellt Centrum, Riksarkivet, Sametinget, Statens kulturråd och Svenska Unescorådet samt representanter för olika ideella organisationer. I modernas nätverk ingår aktörer från hela landet, som exempelvis företrädare för landets olika nationella minoriteter, företrädare för kulturarvsinstitutioner, forskning, utbildning, utövare och ideella organisationer.

Flera nod- och arbetsmöten har hållits under året. Institutet har deltagit i en nordisk workshop om att utveckla arbetet med konventionen i Norge och i ett nordiskt Unescomöte i Sigtuna. Under hösten presenterade myndigheten sitt konventionsarbete på Färöarna. Institutet deltog i kommittémötet i Paris och hade i samband med det också ett möte med de nordiska länderna.

Förteckningsarbetet har utvecklats under året och varje nod har tillsammans med sitt nätverk tagit fram ett underlag för ett par element till förteckningen. Förteckningen på webbplatsen har konkretiserats och finns som förslag till arbetsgruppen.

En uppdatering och utveckling av uppdragets webbsidor på institutets webbplats har genomförts.

Tabell H. Levande traditioner. Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet i Sverige

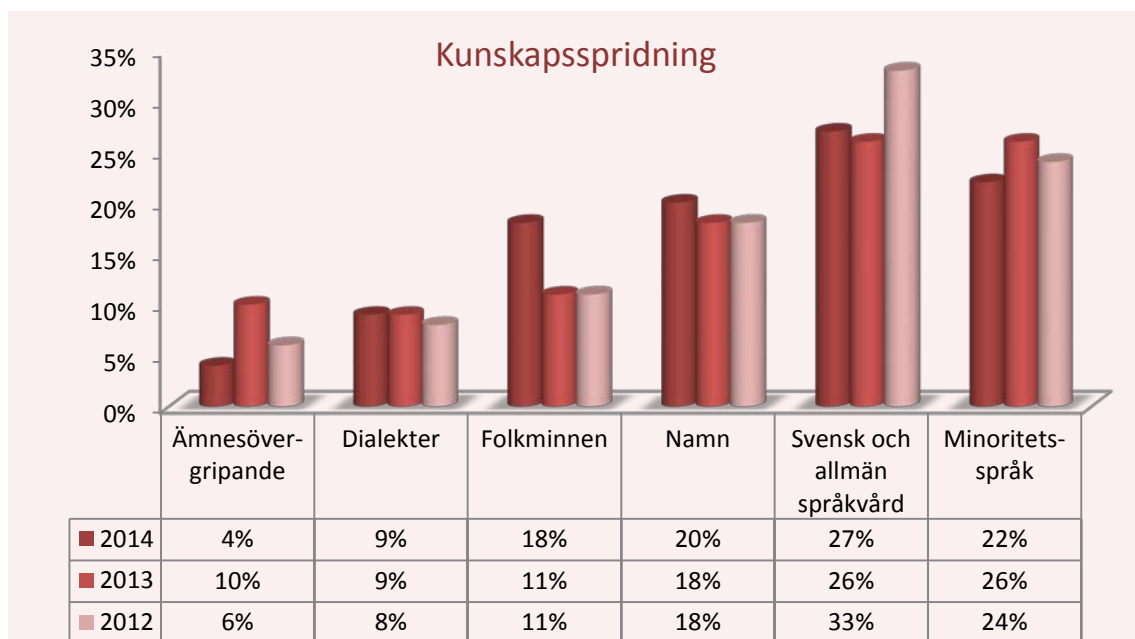
Fördelning (tkr)	2014	2013	2012	2011
Intäkter av anslag	0	1 500	1 500	1 500
Kostnader för personal – direkta kostnader	705	809	859	443
Kostnader för personal – indirekta kostnader	512	534	464	775
Summa kostnader för personal	1 217	1 343	1 323	1 218
Driftskostnader – direkta kostnader	52	96	144	86
Driftskostnader – indirekta kostnader	430	345	290	396
Summa kostnader för drift	482	441	434	482
Summa kostnader	1 699	1 784	1 757	1 700
Resultat prestation	-1 699	-284	-257	-200

*Fördelningsnyckel för år 2011 uppskattad

Kostnadsfördelningen i tabellen är beräknad på projektets andel, i procent, av totalt registrerade arbetstimmar i egenrapporteringsystemet Palasso under verksamhetsområdena Insamling, dokumentation och bevarande, Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning och Kunskapsspridning.

De direkta kostnaderna i tabellen avser de kostnader som tillhör projektet och som bokförts i ekonomisystemet Agresso eller registrerats som arbetstid i egenrapporteringsystemet Palasso.

De indirekta kostnaderna i tabellen är projektets andel av kostnader som inte direkt kan knytas till projektet eller till myndighetens tre verksamhetsområden. Exempel på sådana kostnader är lokalkostnader, administrativa kostnader, finansiella kostnader och avskrivningskostnader.



Figur 5. Arbetstidfördelning av kunskapsspridning per ämnesområde.

Källa: Palasso egenrapportering

Redovisning av kompetensförsörjningen

Myndighetens fokus under 2014 har till stor del varit att anpassa verksamheten utifrån den verksamhetsöversyn som genomfördes under 2013. Som konsekvens av verksamhetsöversynen har myndigheten under det gångna året omlokaliserats från fem till tre orter och personalstyrkan minskats med totalt 13 personer. Detta arbete har skett parallellt med ordinarie arbetsuppgifter och för många medarbetare har arbetsbelastningen stundtals varit hög. Detta har påverkat organisationen och dess arbetsmiljö.

Omorganisationen har också medfört en kompetensförlust då erfaren personal har slutat och arbetsuppgifter har tagits bort, förändrats och omfördelats. Arbetsgivaren har arbetat för att minimera kompetensförlusten, bland annat genom att medarbetare har gjort frekventa besök på de orter som läggs ned från och med 2015.

Genom omorganisationen har det skapats möjligheter för verksamheten att ändra inriktning och genomföra kompetensväxling. Under året har det skett totalt fyra stycken nyrekryteringar och tre av dessa är för organisationen nya tjänster.

Arbetet med kompetensförsörjning inom institutet innebär att säkerställa att relevant kompetens finns för att fullgöra uppdraget samt att uppnå målen för verksamheten. Detta gäller på såväl kort som lång sikt. Det innebär att strategiskt och målmedvetet arbeta med att attrahera och rekrytera nya medarbetare, utveckla och behålla medarbetare samt att avveckla medarbetare vid pensionering eller då anställningen av andra skäl avslutas.

Personalstruktur

Inom institutet finns en medvetenhet om vikten av att attrahera och behålla kompetenta medarbetare och varje nyrekrytering föregås av en noggrann analys av behov och önskvärd kompetens. För att möta de utmaningar som ställs vad gäller kompetensväxling har institutet under året arbetat med att ta fram en ny rekryteringsrutin. Syftet med den nya rutinen är att skapa en mer effektiv och kvalitetssäker rekryteringsprocess. Rekryteringsarbetet bygger fortfarande på den kompetensbaserade rekryteringsmetodik som man sedan tidigare har använt sig av och som syftar till att attrahera den bästa kompetensen och att minimera risken för diskriminering.

Medelåldern inom institutet är 49,8 år vilket är något lägre jämfört med förra året. Inom en femårsperiod kommer ca 27 procent av medarbetarna att gå i pension, vilket föranleder ett aktivt arbete med kompetensöverföring för att säkerställa institutets kompetens de närmaste åren. Eftersom en så stor andel av medarbetarna kommer att pensioneras står myndigheten inför ett flertal nyrekryteringar, både ersättningsrekryteringar och rekryteringar till nyinrättade tjänster. Myndigheten har här en möjlighet att ytterligare höja utbildningsnivån bland medarbetarna och att effektivare anpassa verksamheten till myndighetens uppdrag och förändrade verksamhetsinriktning.

Den totala könsfördelningen bland medarbetarna är 66 procent kvinnor och 34 procent män och inom chefsgruppen är det 44 procent kvinnor och 56 procent män. Medelåldern är dessutom något högre bland män, vilket innebär att den totala könsfördelningen på sikt tenderar att bli ännu mer ojämn. Detta bör särskilt beaktas vid nyrekryteringar. Under året har arbetet med att ta fram en plan för lika villkor påbörjats. Den inkluderar samtliga diskrimineringsgrunder enligt Diskrimineringslagen och syftar till att skapa ett inkluderande arbetsklimat där alla ska ha lika villkor oavsett bakgrund, erfarenheter och personligheter.

Kompetensutveckling

Institutets målsättning är att utveckla kompetensen hos medarbetarna och därmed stärka förmågan att uppnå verksamhetsmålen. För att möta förändringar i verksamheten och tillgodose framtidens kompetens- och personalförsörjning görs kontinuerlig översyn av kompetensbehovet. Under året har deltagandet i externa kurser ökat i jämförelse med 2013 och inför 2015 planeras ett antal riktade utbildningsinsatser. Dessutom kommer myndigheten under 2015 att förhandla fram ett kollektivavtal om omställningsmedel. Detta kommer att fastställa hur myndigheten i fortsättningen kan använda medlen.

Under 2014 har det anordnats interna utbildningsdagar för att stärka kompetensen, så som myndighetsgemensamma personaldagar, kanslisekreterardagar samt arbetsmiljödagar för arbetsmiljökommittén.



Arbetsmiljö

Det senaste årets omorganisation har inneburit en ökad arbetsbelastning och många medarbetare har upplevt en hög stressnivå. Det har funnits en medvetenhet om detta i organisationen och detta påtalades också i risk- och konsekvensanalysen inför omorganisationen. Att parallellt bedriva utvecklingsprojekt och ordinarie verksamhet har inneburit en ökad ansträngning för alla medarbetare. Arbetsuppgifter och projekt har till viss del anpassats för att minska arbetsmängden, men det har ändå varit svårt att förhindra ökad arbetsbelastning, liksom att sänka ambitionsnivån till en mer rimlig nivå.

Myndighetens sjukfrånvaro har under året ökat från 2,2 procent och ligger nu totalt på 4,7 procent (jämfört med 3,2 procent totalt i staten år

2013). Det är både till följd av ökad korttidsfrånvaro (<60 dgr) och ökad långtidsfrånvaro (>60 dgr). En del av den förhöjda sjukfrånvaron kan förklaras med enskilda personer, dock är sannolikt en del av ökningen en konsekvens av omorganisationen.

Institutet har haft regelbundna arbetsmiljökommittémöten samt genomfört en årlig arbetsmiljöronde på respektive enhet. Vad gäller den psykosociala arbetsmiljön har institutet under året påbörjat förberedelserna för att under 2015 genomföra en myndighetsgemensam medarbetarundersökning. Andra åtgärder som har vidtagits för att förbättra arbetsmiljön och medarbetarnas välmående är till exempel att friskvårdbidraget inför 2015 kommer att fördubblas.

Åtgärder för nationella minoriteter

Redovisning av anslag 7:1 anslagsposter 6 och 16

Institutet för språk och folkminnen ska, i enlighet med mål och återrapporteringskrav i regleringsbrevet för 2014, redovisa hur medlen från anslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter har använts. Anslaget omfattar både språkvårdande verksamhet för de nationella minoritetsspråken (anslagspost 6) och revitaliseringsinsatser i enlighet med förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken (anslagspost 16). Myndigheten ska även redovisa detta i en särskild rapport till Länsstyrelsen i Stockholms län. Här följer en redovisning av användningen av medlen från de två anslagsposterna.

Språkvård för nationella minoritetsspråk (ap. 6)

Anslagsposten har använts för att bygga upp, bedriva och utveckla språkvårdande verksamhet för de nationella minoritetsspråken, främst meänkieli men även finska, jiddisch och romska. Fördelningen mellan språken framgår av tabell I.

Språk	Belopp i tkr
Finska	56
Jiddisch	28
Meänkieli	829
Romska	81
Övrigt	6
Summa	1 000

Källa: Ekonomisystemet Agresso

Finska

Medel har använts till ett språkvårdsseminarium, inköp av språkvetenskaplig litteratur, tidningar och tidskrifter, till redaktörsarvode för en svensk-finsk skolordlista samt till möten för institutets referensgrupp i finska och redaktionskommittén för tidskriften *Kieliviesti*.

Jiddisch

Medel har använts för att bekosta möten i institutets referensgrupp för jiddisch.

Meänkieli

En betydande del av anslaget har använts till kostnader för framtagning av en ordbok, inom ramen för ett samverkansprojekt med Svenska Tornedalingars Riksförbund och Meän Akateemi (dnr 260-14/0812). Medel har även använts för att bekosta en redaktör för den meänkielispråkiga delen av institutets tidskrift *Kieliviesti*.

Romska

Medel har använts till ett språkvårdsseminarium, översättningar, inköp av språkvetenskaplig litteratur samt till möten för institutets referensgrupp i romska.

Övrigt

En mindre del av medlen har använts till ett minoritetsspråkspris. Priset tilldelades 2014 Fred Taikon för "sitt långvariga engagemang för att bevara, utveckla och sprida det romska språket. Hans insatser har lett till att allt fler romer i dag får tillgång till sitt språk i litteratur, medier och skola. Fred Taikon har därmed bidragit till att höja språkets ställning och öka dess användning i Sverige."

Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ap. 16)

Medlen från anslagsposten har använts till att finansiera bidrag till revitaliseringsprojekt i enlighet med förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken. Av anslagsposten har 3,55 mkr (91 %) använts till projektbidrag och 0,35 mkr (9 %) till institutets omkostnader.

År 2014 fick institutet 71 behöriga ansökningar, varav 33 beviljades. Totalt ansöktes om ca 11,4 mkr, varav 3,55 mkr fördelades.

Vid fördelningen av bidragen har språkprojekt som riktas till barn och ungdomar samt läsfrämjande projekt prioriterats särskilt. Dessutom har projekt med inriktning på språket som kulturbärare och språköverföring mellan generationer främjats. Samtliga nationella minoritetsspråk, finska, jiddisch, meänkieli, romska och samiska, finns representerade bland dem som beviljats bidrag.

Statsbidragets fördelning 2014

Hur ansökningarna och beviljade medel har fördelats mellan språken framgår av tabell J. Tidigare års fördelning visas i tabell K–L.

Tabell J. Statsbidrag 2014 för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken

	Antal behöriga ansökningar	Antal beviljade ansökningar	Beviljad summa (tkr)	Andel av total bidragssumma
Finska	31	12	921	26 %
Jiddisch	8	3	500	14 %
Meänkieli	4	3	660	19 %
Romska	11	5	590	17 %
Samiska	11	8	649	18 %
Flera språk	6	2	230	6 %
Totalt	71	33	3 550	100 %

Märk: Beviljade projekt med flera språk avser i båda fallen finska och meänkieli i kombination.

Tabell K. Statsbidrag 2013 för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken

	Antal behöriga ansökningar	Antal beviljade ansökningar	Beviljad summa (tkr)	Andel av total bidragssumma
Finska	29	12	824	24 %
Jiddisch	3	3	458	13 %
Meänkieli	9	4	542	15 %
Romska	15	6	758	22 %
Samiska	19	8	776	22 %
Flera språk	3	2	142	4 %
Totalt	78	35	3 500	100 %

Tabell L. Statsbidrag 2012 för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken

	Antal behöriga ansökningar	Antal beviljade ansökningar	Beviljad summa (tkr)	Andel av total bidragssumma
Finska	30	10	627	18 %
Jiddisch	5	3	515	15 %
Meänkieli	8	5	799	23 %
Romska	15	4	538	15 %
Samiska	19	10	971	28 %
Flera språk	3	1	50	1 %
Totalt	80	33	3 500	100 %

Beviljade projektbidrag 2014

Tabell M. Beviljade projektbidrag 2014 för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken

Bidragsmottagare	Belopp i tkr
Finska	
Stiftelsen Axevalla folkhögskola: <i>Finska förstås</i>	120
Finska föreningen i Luleå (två projekt): <i>I sagans värld – finska sagostunder på Lunds stadsbibliotek och Unga journalister</i>	94
Finska föreningen i Lund <i>Taide-Mukulat 2 – Finska språket genom konst och teater</i>	51
Greppa livet, ideell förening i Södertälje: <i>Täysillä huomiseen – Med full fart in i morgondagen</i>	100
Bergsjöns finska förening: <i>Språkverkstad med cirkusskola</i>	40
Sverigefinska kulturens vänner (två projekt): <i>Skrivarstugor för mellan- och högstadiel elever vid de sverigefinska skolorna i Stockholm och Botkyrka och Återkommande skrivartävlingar för sverigefinska ungdomar</i>	125
Stiftelsen Finlands kulturinstitut i Sverige: <i>Läs för dina barnbarn</i>	120
Föräldraföreningen TURVA vid Sverigefinska skolan i Stockholm: <i>Läsglädje på finska</i>	70
Sverigefinska ungdomsförbundet: <i>Språkpaketet, institutionalisering, licensiering och utveckling</i>	190
Sverigefinskt församlingsarbete, Mikaelns församling: <i>Finska för nybörjare, del 5 och 6</i>	11
Totalt finska (26 %)	921
Jiddisch	
Sällskapet för jiddisch och jiddischkultur: <i>Jiddisch i den nya världen – språkinläring i skapandet av en vaudeville</i>	180
Sveriges Jiddischförbund: <i>Wir lernen leyen un shraybn vayer, uppföljning till Vayer</i>	220
Ungdomsrörelsen Bnei Akiva: <i>Sommarläger Våra jiddischrötter igen</i>	100
Totalt jiddisch (14 %)	500
Meänkieli	
Meän Akateemi/Academia Tornedaliensis: <i>Meänkielirevitaliseringens treklöver</i>	480
Meänmaa: <i>Meänmaan Teatteri</i>	120
Kvenlandsförbundet: <i>Meänkieli/Lannankieli i fjällbyarna</i>	60
Totalt meänkieli (19 %)	660
Romska	
Malmö romska idécenter <i>Revitalisering av romska språket historiskt och i nutidsperspektiv</i>	240
Kale Jaka: <i>Den romska länken, år 3</i>	55
Malmö Ungdomscentralen: <i>Romska ungdomar i fokus – språk genom pjäs</i>	120
Romer i minoritetsgruppen: <i>Språkbud Romani</i>	120
Romska ungdomsförbundet: <i>Radio 123</i>	55
Totalt romska (17 %)	590

Samiska

Malmfältens folkhögskola: <i>Giellafáddar</i>	110
Ståkke sameby sameförening: <i>Språkbud vid höstslakt</i>	50
Rans sameby: <i>Mijjan sijnah – Våra platser</i>	40
Álguogáthie: <i>Umesamiska språkbud, år 4</i>	120
Talma sameby: <i>Buolvvas bulvii</i>	34
Lule-Boden Sameförening: <i>Temabaserade samiska samtalsträffar</i>	25
Vadtejen Saemiej Sijte: <i>Tjáahkoesijjie</i>	90
Sáminuorra: <i>Giellaskurppo/Lulesamiska</i>	180
Totalt samiska (18 %)	649

Flera språk

Byfinska kulturföreningen: <i>Levande kulturarkiv – Elävä kultuuri arkisto</i>	120
Åkersbergan suomi seura: <i>Taidekieli/Språkkonst</i>	110
Totalt flera minoritetsspråk (6 %)	230

Summa beviljade statsbidrag**3 550**

Källa: Gd-beslut nr 7–39/2014

Projekt som redovisats 2014 – en sammanfattning

De revitaliseringsprojekt som beviljas statsbidrag ska senast två månader efter avslutning lämna in en redovisning av projektet till institutet. Projekt som har fått bidrag sträcker sig i flera fall över årsskiftet och flera projekt försenas av olika skäl och beviljas därmed oftast förlängning. Under 2014 har totalt 36 projekt som beviljats medel åren 2011–2014 redovisats.

Tabell N. Redovisade projekt 2014

Beviljningsår	Antal
2011	3
2012	6
2013	23
2014	4
Summa	36

Märk: Två av projekten som beviljats medel 2011 har endast delredovisats.

Projektens syften

Det främsta syftet med projekten har varit att stärka kunskaperna i de nationella minoritetsspråken, att lära barn, ungdomar och vuxna att tala, läsa och skriva samt att utöka sitt ordförråd.

Avsikten med projekten har ytterst varit att förhindra att språken dör ut och att på sikt vända utvecklingen och lära den vuxna generationen vikten av att överföra språket, men även kulturen, till barn och ungdomar. Många arrangörer strävar efter hållbarhet i projekten så att resultaten kan bli bestående. De vill att barnen talar språket och för det vidare till nästa generation. Många projekt har strävat efter generationsöverskridande effekter.

Ett annat syfte har varit att deltagarna ska få uppleva en gemensam enspråkig språkmiljö där minoriteterna kan använda och utveckla sina språkkunskaper. Kontaktskapande har varit ett delsyfte i många projekt, liksom att skapa intresse för språket och att göra deltagarna trygga med sin identitet.

I vissa projekt har ett viktigt mål varit att bryta den så kallade språkspärren, som gör att man tvekar inför att använda sitt språk trots att man kanske redan har vissa kunskaper i det.

Innehållet i projekten

Många revitaliseringsprojekt har genomförts i form av språkläger och språkbud där sång,

sagostunder, lek, filmer, utflykter, pyssel eller slöjd har utgjort viktiga inslag i språkinläringen.

Deltagarna har huvudsakligen varit barn eller ungdomar, men även deras föräldrar och far- och morföräldrar har deltagit i många av projekten. I ett meänkieliprojekt deltog även spädbarn, i syfte att få dem att knyta an till språket så tidigt som möjligt.

Ofta arbetar man med ett visst ämnesområde med tydlig anknytning till kulturarvet, till exempel. renskötsel, matlagning, växter och sömnad, för att därigenom överföra traditionella kunskaper till den yngre generationen. Många projekt har genomförts ute i naturen.

I flera projekt har språk kombinerats på olika sätt med teater, bildkonst, musik, sång. Det har även producerats radioprogram, teateruppsättningar samt en tidskrift. I ett projekt anordnades så kallade skivstugor i finska för högstadiel elever.

I ett projekt har man arbetat med attitydbearbetning för att motarbeta tabun mot att använda finskan.

I ett av jiddischprojekten har man besökt en sex dagar lång festival för jiddischkultur i New York.

Flera av de romska och samiska projekten har omfattat flera varieteter. I ett av de samiska projekten har man haft en mer akademisk inriktning i form av en empirisk undersökning där man intervjuat tre generationer om hur de använder språket, i vilken utsträckning, med vem och när.

En sydsamisk språkapp med uttal, ljud och textövningar har producerats, liksom ett lulesamiskt läromedel som är avsett för högstadiet, gymnasiet och universitetet.

I några projekt har man arbetat med dokumentation av språket. En omfattande ordlista med ca 3 500 ord inklusive exempelmeningar har producerats på resanderomska och är avsedd att användas för språkstudier. Inom projektet har dessutom tre generationers självbiografiska texter sammanställts.

I ett annat av projekten har man dokumenterat umesamiska ord under intervjuer med personer främst i 80-årsåldern, och presenterat resultatet i språkhäften och ljudinspelningar.

Meän Akateemi/Akademia Tornedaliensis har fortsatt med ett flerårigt projekt där man

dokumenterar bland annat bebyggelse- och naturnamn, som engagerat även skolor och ungdomar.

Redovisade resultat och effekter

I de flesta projekt har både deltagarna och arrangörerna i regel varit mycket nöjda och uppskattat de nya kunskaper de fått, om såväl språk som kulturarv. Deltagarna har varit motiverade och många önskar en fortsättning. Framför allt är arrangörerna glada över att kunskaperna och användningen av språken har ökat bland deltagarna, men även kunskapen om vad revitalisering av ett språk innebär.

I vissa fall har det genomförts en utvärdering bland deltagarna, som då gett mycket gott betyg till projekten och visat att kunskapsnivån har höjts.

Fysiska aktiviteter och sång uppges ha befestat inläringen och gjort den mer lustfylld, samtidigt som minoritetsidentiteten har förstärkts.

I flera fall har arrangörerna kunnat nå även dem som tidigare över huvud taget inte har talat språket.

Projektarrangörerna har överlag mött ett mycket positivt gensvar från föräldrar. Många vuxna som inte kan sitt minoritetsspråk har visat stort intresse. Projektet har erbjudit minoritetsspråkstalare möjlighet att knyta nya kontakter och därmed har gruppen fått starkare sammanhållning.

Enligt flera utvärderingar har deltagarna fått mod att tala språket, vilket har stärkt identiteten, de har blivit tryggare och inte så rädda för att säga fel.

Men det finns även svårigheter. Det tar tid för deltagarna att lära känna varandra och våga använda språket. Och i ett samiskt projekt uppges att språkspärren kan vara mycket problematisk. När en deltagare kanske inte förstår eller gör sig förstådd på samiska och det samiska språket samtidigt är en ”del av identiteten av att vara same och har man inte språket, ja vem är man då”.

Ett annat samiskt projekt hade mycket högt uppsatta mål som dock inte uppnåddes, att de familjer som deltog skulle öka användningen av samiska från 0 timmar till 2 timmar per dag. Men arrangörerna är ändå nöjda med att hälften av familjerna gått från ingen användning alls till ”en bra nivå” och att alla deltagare har utvecklat språkligt.

Den samiska språkappen som ingick i ett annat av projekten har laddats ner långt över förväntan, med över med 350 nedladdningar, och det romska radioprogrammet, som producerats i Malmö, uppges ha spelat en viktig roll när det blev känt att polisen i Skåne hade upprättat ett register över romer.

Några projekt har även uppmärksammats lokalt i både tv och i press.

Brister i projekten

Bara i några fall redovisas brister i projekt, vilket kanske delvis kan förklaras med att organisationerna inte specifikt ombeds att redogöra för dem.

I den mån det ändå görs är det framför allt för få deltagare som anges som brist, vilket ibland beror på att väderleken inte passat de utomhusaktiviteter som planerats, bristande information till tänkta deltagare, eller att det helt enkelt inte har funnits tid över i vardagen. Även brist på ledare och utbildad personal har i vissa fall varit ett problem.

Ett problem som institutet har konstaterat är bristen på kontinuitet i många projekt. Man har till exempel inte tagit tillräcklig hänsyn till att det krävs repetition och kontinuitet för att befästa kunskaperna i ett språk. Detta är ett grundläggande problem som delvis beror på projektformen, det vill säga en tidsbegränsad aktivitet, och även i många fall en begränsad bidragssumma. Inledningsvis har det också hos dem som ansökt även funnits en viss osäkerhet kring metoder och vad man kan göra inom ramen för bidraget. En följd av det är att många har valt att prova sig fram och därför sökt bidrag till kortare projekt. Flera har ansökt om att under projektets gång få ändra inriktning i projektet.

Institutet kan konstatera att projekten, trots vissa brister, till alla största delen har varit framgångsrika och att statsbidraget har stärkt de nationella minoritetsspråken och därigenom minoritetsspråksanvändarna sedan bidragsformen infördes 2010.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

(tkr)	Not	2014	2013
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	55 382	60 098
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	2 998	2 894
Intäkter av bidrag	3	3 805	5 291
Finansiella intäkter	4	27	38
Summa		62 211	68 322
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-44 565	-51 439
Kostnader för lokaler		-7 687	-8 561
Övriga driftkostnader	6	-8 642	-7 032
Finansiella kostnader	7	-23	-45
Avskrivningar och nedskrivningar		-1 294	-1 245
Summa		-62 211	-68 322
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		3 556	3 525
Lämnade bidrag	8	-3 556	-3 525
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

Balansräkning

(tkr)	Not	2014-12-31	2013-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	9	1 292	1 677
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	27	68
Summa		1 319	1 744
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	546	568
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	1 169	1 662
Summa		1 715	2 231
Varulager m.m.			
Varulager	13	309	403
Summa		309	403
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		226	312
Fordringar hos andra myndigheter	14	842	724
Övriga kortfristiga fordringar	15	54	161
Summa		1 122	1 197
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	16	1 996	1 887
Upplupna bidragsintäkter	17	873	534
Summa		2 870	2 421
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	18	-1 351	3 350
Summa		-1 351	3 350
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		8 720	5 051
Summa		8 720	5 051
SUMMA TILLGÅNGAR		14 704	16 397

Balansräkning

(tkr)	Not	2014-12-31	2013-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital utan avkastningskrav	19	25	25
Balanserad kapitalförändring		0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	20	0	0
Summa		25	25
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	21	0	0
Övriga avsättningar - verksamhetsöversyn	22	3 174	4 544
Summa		3 174	4 544
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	23	3 009	3 950
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	24	1 834	1 845
Leverantörsskulder		1 649	1 434
Övriga kortfristiga skulder	25	791	722
Summa		7 284	7 951
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	26	3 543	3 334
Oförbrukade bidrag	27	678	543
Summa		4 221	3 877
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		14 704	16 397
Ansvarsförbindelser			
Övriga ansvarsförbindelser	28	37	37
Summa		37	37

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)	Not	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regl. brev	Om-disponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster	Utgående överföringsbelopp
Uo 1 7:1 Ramanslag										
Åtgärder för nationella minoriteter										
ap.6 Språkvård för nationella minoritetsspråk (ram)	29		1 000	0	0	0	1 000	-1 000	0	0
ap.16 Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ram)	30	75	3 900	0	0	-75	3 900	-3 806	0	94
Uo 17 1:4 Ramanslag										
Forsknings och utvecklingsinsatser inom kulturområdet										
ap.11 Institutet för språk och folkminnen	31	35	1 210	0	0	0	1 245	-1 210	0	35
Uo 17 3:4 Ramanslag										
Institutet för språk och folkminnen										
ap.1 Institutet för språk och folkminnen	32	-2 717	57 623	0	0	0	54 906	-53 300	0	1 606
Summa		-2 607	63 733	0	0	-75	61 051	-59 316	0	1 735

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2014	2013	2012	2011	2010
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	6 000	6 000	6 000	5 000	4 000
Utnyttjad	3 009	3 950	4 294	3 778	3 522
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 617	4 617	4 617	4 617	4 617
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	26	37	37	57	15
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Avgiftsintäkter	2 998	2 894	3 182	3 632	4 088
Anslagskredit anslag Uo 17 3:4 ap. 1					
Beviljad	1 729	2 730	1 601	1 586	1 540
Utnyttjad	0	2 717	0	0	0
Anslagskredit anslag Uo 17 1:4 ap. 11					
Beviljad	36	35	35	35	35
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande					
Anslag Uo 1 7:1 ap.6	0	0	0	0	0
Anslag Uo 1 7:1 ap.16	94	75	339	16	0
Anslag Uo 17 1:4 ap.11	35	35	35	15	30
Anslag Uo 17 3:4 ap.1	1 606	-2 717	499	1 101	733
varav intecknat	0	0	0	0	0
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	72	76	80	77	79
Medelantalet anställda (st)	87	89	93	91	92
Driftkostnad per årsarbetskraft	846	882	788	807	769
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

Tilläggsupplysningar

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Institutet för språk och folkminnens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF) samt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF tillämpar Institutet för språk och folkminnen brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som periodavgränsningsposter. Motsvarande beloppsgräns föregående år var 20 tkr.

Kostnadmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr.o.m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2013, 719 tkr, har år 2014 minskat med 378 tkr.

Ändrade redovisningsprinciper

Institutet för språk och folkminnen har inga under året ändrade redovisningsprinciper.

Upplysning av väsentlig betydelse

Institutet för språk och folkminnen hade vid ingången av år 2014 ett av regeringen medgivet överskridande av anslag på 2 717 tkr. Orsaken till överskridandet av anslaget var att Institutet för språk och folkminnen genomgick en verksamhetsöversyn under år 2013 som resulterat i en rad omstruktureringsåtgärder.

Under år 2014 har IT-driften i verksamheten övertagits av Uppsala universitet. Utrangering har skett av Institutet för språk och folkminnens anläggningstillgångar i form av datorer och kringutrustning.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas förbättringsutgift på annans fastighet, egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp, 22 tkr år 2014, och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Datorer och kringutrustning
5 år	Egenutvecklade dataprogram Maskiner och tekniska anläggningar Licenser och rättigheter Övriga kontorsmaskiner
10 år	Inredningsinventarier Förbättringsutgifter på annans fastighet

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp som de efter individuell prövning beräknas bli betalda.

Övriga omsättningstillgångar har tagits upp till anskaffningsvärdet enligt lägsta värdets princip.

Varulager

Publikationer av vetenskaplig karaktär som har en upplaga på mindre än 1 000 exemplar har exkluderats i varulagret, eftersom de inte bedöms ha något ekonomiskt värde.

Myndighetens boklager av Lexin-lexikon innehåller av Exacta Distributionscenter, f.d. Distributionscenter i Hallstavik AB. Boklagret har värderats enligt lägsta värdets princip. Skrifter publicerade före 2010 har åsatts värdet noll kronor. Beräkningen av boklagrets värde har gjorts per sista december på grundval av kommissionärens inventering och myndighetens egen inventering.

- skrifter publicerade år 2010 har åsatts värdet 13 procent
- skrifter publicerade år 2011 har åsatts värdet 25 procent
- skrifter publicerade år 2012 har åsatts värdet 50 procent
- skrifter publicerade år 2013 har åsatts värdet 75 procent
- skrifter publicerade år 2014 har åsatts värdet 100 procent

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare/styrelseuppdrag	Lön (tkr)
Ingrid Johansson Lind, generaldirektör	972
Nordens hus i Reykjavik	5

Förmån tjänstebil

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro i procent	2014	2013
Totalt	4,7	2,2
Andel 60 dagar eller mer	49,9	26,7
Kvinnor	4,9	2,6
Män	4,3	1,4
Anställda –29 år	0,0	8,5
Anställda 30 år–49 år	2,6	2,3
Anställda 50 år–	6,8	2,1

Noter

Resultaträkning (tkr)		2014	2013
Not 1	Intäkter av anslag		
	Intäkter av anslag	55 382	60 098
	Summa	55 382	60 098
	Summa ”Intäkter av anslag” (55 382 tkr) och ”Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag” (3 556 tkr) skiljer sig från summa ”Utgifter” (59 316 tkr). Skillnaden (378 tkr) beror på minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslag Uo17 3:4, men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.		
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter enligt 4 § AvgF	0	1
	Intäkter av offentligrättsliga avgifter 15 § AvgF	14	21
	Intäkter av uppdragsverksamhet. enl. bemynd. 12 § instruktionen	0	0
	Övr. intäkter av avg. och andra ers. enl. bemynd. 11 § instruktionen	2 984	2 767
	Intäkter av tjänstexport	0	105
	Summa	2 998	2 894
	Institutet för språk och folkminnen disponerar samtliga intäkter av avgifter.		
Not 3	Intäkter av bidrag		
	Arbetsförmedlingen	1 012	1 701
	Universitet och högskolor	205	402
	Övriga myndigheter	386	492
	Kommuner	16	236
	Landsting	60	25
	Enskilda personer, organisationer och företag	1 900	2 435
	Bidrag från övriga länder och internationella organisationer	226	0
	Summa	3 805	5 291
	Intäkter av bidrag från Arbetsförmedlingen har minskat på grund av att institutet har haft färre anställda med beviljade lönebidrag.		
Not 4	Finansiella intäkter		
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	26	37
	Övriga ränteintäkter	1	1
	Summa	27	38
Not 5	Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	31 045	31 904
	Lönekostnader – löner under uppsägningstid utan motprestation	-632	632
	Sociala avgifter – löner under uppsägningstid utan motprestation	-292	292
	Avsättningar pensionsersättning	-398	2 500
	Övriga kostnader för personal	14 842	16 111
	Summa	44 565	51 439

Resultaträkning
(tkr)

2014

2013

Institutet för språk och folkminnen fattade under år 2013 beslut om omstruktureringar av verksamheten. Avsättningar för löner under uppsägningstid har reglerats under år 2014 och personalstaten har successivt minskats. Delar av den uppsagda personalstyrkan har fått nytt arbete utanför myndigheten varvid avsättningar för lön och pensionsersättningar återgår.

Not 6 Övriga driftkostnader

Reparationer och underhåll	164	81
Reaförlust vid avyttring av anläggningstillgång	50	0
Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster	25	27
Resor, representation, information	904	838
Köp av varor	410	712
Köp av tjänster	6 995	4 938
Förändring av varulager	94	436
Summa	8 642	7 032

Ökade driftkostnader jämfört med motsvarande period föregående år beror bland annat på införandekostnader i samband med att IT-driften flyttats till Uppsala universitet.

Not 7 Finansiella kostnader

Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	18	42
Övriga finansiella kostnader	5	3
Summa	23	45

Not 8 Lämnade bidrag

Övriga organisationer – TNC – terminologiskt arbete	100	100
Övriga organisationer och ideella föreningar	3 456	3 425
Summa	3 556	3 525

Balansräkning
(tkr)

2014-12-31

2013-12-31

Not 9 Balanserade utgifter för utveckling

Ingående anskaffningsvärde	3 357	3 101
Årets anskaffningar	284	256
Summa anskaffningsvärde	3 641	3 357
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 680	-1 074
Årets avskrivningar	-669	-606
Summa ackumulerade avskrivningar	-2 349	-1 680
Utgående bokfört värde	1 292	1 677

Not 10 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar

Ingående anskaffningsvärde	508	508
Summa anskaffningsvärde	508	508
Ingående ackumulerade avskrivningar	-440	-399
Årets avskrivningar	-41	-41
Summa ackumulerade avskrivningar	-481	-440
Utgående bokfört värde	27	68

Balansräkning (tkr)		2014-12-31	2013-12-31
Not	11 Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	1 926	1 626
	Årets anskaffningar	119	300
	Summa anskaffningsvärde	2 045	1 926
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 358	-1 230
	Årets avskrivningar	-141	-128
	Summa ackumulerade avskrivningar	-1 499	-1 358
	Utgående bokfört värde	546	568
Not	12 Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	10 424	10 176
	Årets anskaffningar	0	248
	Årets utrangeringar, anskaffningsvärde	-3 268	0
	Summa anskaffningsvärde	7 156	10 424
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-8 762	-8 291
	Årets avskrivningar	-443	-471
	Årets utrangeringar, avskrivningar	3 218	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-5 987	-8 762
	Utgående bokfört värde	1 169	1 662
	varav finansiell leasing	0	0
Not	13 Varulager publikationer		
	Ingående balans	403	793
	Årets förändring	-94	-390
	Utgående bokfört värde	309	403
Not	14 Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	648	587
	Kundfordringar hos andra myndigheter	194	137
	Summa	842	724
Not	15 Övriga kortfristiga fordringar		
	Fordringar hos anställda	3	110
	Fordringar inkasso - ej redovisade/återbetalade bidrag	51	51
	Summa	54	161
Not	16 Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	1 707	1 708
	Övriga förutbetalda kostnader	289	179
	Summa	1 996	1 887

Balansräkning (tkr)		2014-12-31	2013-12-31
Not	17 Upplupna bidragsintäkter		
	Arbetsförmedlingen lönebidrag	86	133
	Skatteverket stöd för nystartsjobb	0	21
	Övriga upplupna bidragsintäkter, inomstatliga bidrag	0	21
	Knut och Alice Wallenbergs stiftelse, utomstatliga bidrag	717	359
	Övriga utomstatliga bidrag	70	0
	Summa	873	534
Not	18 Avräkning med statsverket		
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	-51	58
	Redovisat mot anslag	4 806	4 876
	Betalningsföreläggande Hjälp Romer	0	-51
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-4 806	-4 934
	Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde		
	Skulden avser betalningsföreläggande - föreningen Hjälp Romer från år 2013	-51	-51
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	2 682	-534
	Redovisat mot anslag	54 510	59 055
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-58 833	-55 839
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-1 641	2 682
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	719	976
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-378	-257
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	341	719
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
	Ingående balans	0	0
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	95	24
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-4 901	-4 958
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	4 806	4 934
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken	0	0
	Summa Avräkning med statsverket	-1 351	3 350

Balansräkning (tkr)		2014-12-31	2013-12-31
Myndighetskapital			
Specifikation förändring av myndighetskapital			
Not	19 Statskapital utan avkastning		
	Fotografi The Last Match	25	25
	Ingående balans	25	25
	Summa årets förändring	0	0
	Utgående balans	25	25
	Statskapitalet avser konst från Statens konstråd		
Not	20 Kapitalförändring enligt resultaträkningen		
	Balanserad kapitalförändring anslagsfin. verksamhet	0	0
	Balanserad kapitalförändring avgiftsbel. verksamhet	0	0
	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	0	0
	Utgående balans	0	0
Not	21 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
	Ingående avsättning	0	167
	Årets pensionsutbetalningar	0	-167
	Utgående avsättning	0	0
Not	22 Övriga avsättningar		
	Kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder		
	Ingående balans	193	113
	Årets förändring	-7	80
	Årets förändring	186	193
	Av avsättningar för kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder beräknas 60 tkr utnyttjas under kommande verksamhetsår		
	Institutet för språk och folkminnen fattade under 2013 beslut om omstruktureringar och nedläggning av verksamhet. I och med omstruktureringsbeslutet har framtida utgifter av engångskaraktär uppstått vilka har bokförts som avsättningar.		
	Uppsagd personal, lön utan motprestation		
	Ingående balans	924	0
	Årets förändring	-924	924
	Utgående balans	0	924
	Avsättningar för lön utan motprestation har reglerats mot 2014 års lönekostnader.		



Balansräkning (tkr)		2014-12-31	2013-12-31
	Uppsagd personal, särskild pensionsersättning		
	Ingående balans	2 500	0
	Årets förändring	-439	2 500
	Utgående balans	2 061	2 500
	Institutet för språk och folkminnen bedömer att 2 061 tkr av avsättningarna gällande uppsagd personal, särskilt pensionsersättning, kommer att regleras under det närmast följande räkenskapsåret.		
	Outnyttjade lokaler och övriga kostnader		
	Ingående balans	927	0
	Årets förändring	0	927
	Utgående balans	927	927
	Institutet för språk och folkminnen bedömer att 768 tkr av avsättningarna gällande kostnader för outnyttjade lokaler kommer att regleras under det närmast följande räkenskapsåret.		
	Summa utgående balans	3 174	4 544
Not	23 Lån i Riksgäldskontoret		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
	Ingående balans	3 950	4 294
	Under året nyupptagna lån	403	1 006
	Årets amorteringar	-1 344	-1 350
	Utgående balans	3 009	3 950
	Beviljad låneram enligt regleringsbrevet	6 000	6 000
Not	24 Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
	Utgående mervärdesskatt	58	79
	Arbetsgivaravgifter	783	831
	Leverantörsskulder andra myndigheter	993	935
	Summa	1 834	1 845
Not	25 Övriga kortfristiga skulder		
	Personalens källskatt	682	721
	Skuld till Foreningerne Nordens forbund	109	1
	Summa	791	722
Not	26 Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	2 494	2 791
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	338	254
	Övriga upplupna kostnader	711	289
	Summa	3 543	3 334

Balansräkning		2014-12-31	2013-12-31
(tkr)			
Not	27 Öförbrukade bidrag		
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	239	349
	Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	439	194
	Summa	678	543
	Varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:		
	<i>inom tre månader</i>	239	349
	<i>mer än tre månader till ett år</i>	149	73
	<i>mer än ett år till tre år</i>	90	126
	<i>mer än tre år</i>	0	150
	Summa	239	349
Not	28 Övriga ansvarsförbindelser		
	Hyrestillägg	37	37
	Summa	37	37

**Anslagsredovisning
(tkr)**

- Not** **29** **Uo 1 7:1 ap.6**
Språkvård för nationella minoritetsspråk (ram)
Anslagsposten avser finansiering av insatser för att bedriva språkvårdande verksamhet för de nationella minoritetsspråken finska, meänkieli, romani chib och jiddisch.
Anslaget är icke räntebärande.
- Not** **30** **Uo 1 7:1 ap.16**
Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ram)
Anslagsposten avser finansiering av bidrag för revitaliseringsinsatser enligt förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken. Av anslagspostens beviljade belopp på 3 900 tkr får högst 400 tkr finansiera institutets kostnader för samordning av dessa insatser.

Institutet för språk och folkminnen har under året utbetalt bidrag om 3 550 tkr för att finansiera genomförandet av särskilda revitaliseringsinsatser för de nationella minoritetsspråken som riktar sig till de enskilda. Kostnaden för samordning av insatserna uppgick år 2014 till 350 tkr.

Institutet har erhållit återbetalning av bidrag beviljade år 2014 med 94 tkr.
Institutet har betalningsföreläggande på föreningen Hjälp Romer från 2013 på 51 tkr.
Anslaget är icke räntebärande.
- Not** **31** **Uo 17 1:4 ap.11**
Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet
Enligt regleringsbrevet disponerar Institutet för språk och folkminnen en anslagskredit på 36 tkr.
Institutet får disponera hela det ingående överföringsbeloppet, d.v.s. 3 % av föregående års tilldelning 1 167 tkr enligt regleringsbrevet.
Anslaget är räntebärande.
- Not** **32** **Uo 17 3:4 ap.1**
Institutet för språk och folkminnen (ram)
Av anslaget får högst 200 tkr användas för bidrag till terminologiskt arbete. Institutet för språk och folkminnen har under året betalat 100 tkr i bidrag för terminologiskt arbete.
Enligt regleringsbrevet disponerar Institutet för språk och folkminnen en anslagskredit på 1 729 tkr.

Ramanslagets ingående överföringsbelopp är ett, av regeringen medgivet, överskridande av anslag på 2 717 tkr.
Anslaget är räntebärande.

Underskrift

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Uppsala den 19 februari 2015

Ingrid Johansson Lind

Generaldirektör
Institutet för språk och folkminnen